

Τμήμα Οικονομικών
Επιστημών

**MSc law &
economics**

DEPARTMENT of ECONOMICS,
UNIVERSITY of MACEDONIA
and SCHOOL of LAW,
ARISTOTLE UNIVERSITY of THESSALONIKI

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Νομική Σχολή

ΔΙΔΡΥΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ»

Διπλωματική Εργασία

Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών δεδομένων (GDPR) και η εφαρμογή
του στη σχέση πιστωτικού ιδρύματος – πελάτη

Του

Νικόλαου Α. Βούρα

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Ειδίκευσης Δίκαιο και Οικονομικά στον τομέα του Δικαίου των επιχειρήσεων

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια : Ασπασία Τσαούση

07.03.2023

ii. Αφιερώσεις

Στον αδερφό μου Βασίλη και στους
γονείς μου Αθανάσιο και Ελένη

iii. Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστώ από καρδιάς την αξιότιμη καθηγήτρια κ.Ασπασία Τσαούση για την άμεση ανταπόκριση και επίλυση οιασδήποτε απορίας μου δημιουργήθηκε κατά την διάρκεια συγγραφής της διπλωματικής εργασίας, καθώς με τις γνώσεις, την εμπειρία και την ορθή καθοδήγησή της συνέβαλε από την πλευρά της τα μέγιστα ως προς την περάτωση της εργασίας αυτής.

Ακολούθως, δεν θα μπορούσα να παραλείψω να ευχαριστήσω την οικογένειά μου, η οποία ήταν δίπλα μου σε όλο αυτό το ταξίδι, με στήριξαν και πίστεψαν σε μένα.

Με τη ρητή επιφύλαξη παντός νομίμου δικαιώματός μου.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας εξολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα.

Οι απόψεις και οι θέσεις που περιέχονται σε αυτήν την εργασία εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Πανεπιστημίου.

iv. Περίληψη-Πρόλογος

Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου διαφυλάσσονται συνταγματικά, αποτελώντας αυτοσκοπό και βασική στόχευση της πολιτείας¹. Κάθε άνθρωπος έχει το αναφαίρετο δικαίωμα στην αυτοδιάθεση και στην ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του.

Με την πάροδο των χρόνων, έχει παρατηρηθεί όμως, ότι, η ραγδαία τεχνολογική εξέλιξη του διαδικτύου, η επεξεργασία μεγαδεδομένων (*mega data*), η τεχνολογία RFID και άλλες μεταβατικές τεχνολογίες², οδήγησαν στην αναμενόμενη για πολλούς παραβίαση της προσωπικής ζωής και ως λογικό επακόλουθο των προσωπικών δεδομένων των υποκειμένων. Οι κίνδυνοι, ολοένα και αυξάνονται, ενώ διαπιστώθηκε, ότι οι παραδοσιακές θεσμικές εγγυήσεις δεν επαρκούν για την διασφάλιση και την προάσπιση των προσωπικών δεδομένων, αλλά απαιτείται μία πιο ειδική αντιμετώπιση.

Η κρίση αυτή έγινε ιδιαίτερα εμφανής στις καθημερινές συναλλαγές των πολιτών με τα πιστωτικά ιδρύματα, αφού οι πολίτες δυσκολεύονται να εμπιστευτούν τις τράπεζες, θεωρώντας ότι οι τελευταίες εκμεταλλεύονται και δεν αξιοποιούν με τον προσήκοντα τρόπο τις πληροφορίες που αντλούν, σχετικά με τα προσωπικά τους δεδομένα. Η κατάσταση αυτή, όπως ήταν αναμενόμενο, προκάλεσε εντάσεις, ενώ επέτεινε την αβεβαιότητα και την ανασφάλεια των πολιτών προς τα τραπεζικά ιδρύματα.

Για τον λόγο αυτό, ψηφίσθηκε την 27.04.2016 και τέθηκε σε εφαρμογή την 25.05.2018 ο Γενικός Κανονισμός για την προστασία των Δεδομένων (Κανονισμός 2016/679), στηριζόμενος στην κοινοτική Οδηγία 95/46. Πρόκειται για ένα ρυθμιστικό πλαίσιο το οποίο, αλλάζει άρδην και ριζικά την κατάσταση στον τομέα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, παρέχοντας επιπλέον εγγυήσεις και ασφαλιστικές δικλίδες, με απώτερο στόχο την δημιουργία ενός κλίματος ασφάλειας και εμπιστοσύνης των πολιτών.

¹ <https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/article-2/>

² Βλ.σχετ. Τάσση, Σ. «Τεχνολογία και Ιδιωτικότητα», σε:- Κοτσαλή (επιμ.), Προσωπικά Δεδομένα, σελ.327 επ. : Μπότη, Μ., (επιμ), Ιδιωτικότητα και Επιτήρηση. Τρέχουσες όψεις και μελλοντικές προοπτικές, Νομική Βιβλιοθήκη, 2013.

ABSTRACT

The respect and protection of human dignity are constitutionally safeguarded, being an end in itself and a basic objective of the state. Everyone has the inalienable right to self-determination and the free development of his personality.

Over the years, however, it has been observed that the rapid technological development of the internet, mega data processing, RFID and other transitional technologies have led to the expected violation of privacy and, as a logical consequence, of the personal data of the subjects. The risks are increasing, and it has been found that traditional institutional safeguards are not sufficient to secure and protect personal data, but a more specific approach is needed.

This crisis has become particularly evident in citizens' daily transactions with credit institutions, as people find it difficult to trust banks, believing that the latter exploit and do not make proper use of the information they obtain about their personal data. This situation has, as expected, caused tensions and increased the uncertainty and insecurity of citizens towards banking institutions.

For this reason, the General Data Protection Regulation (Regulation 2016/679), based on EU Directive 95/46, which was adopted on 27.04.2016 and came into force on 25.05.2018, radically changed the situation in the field of personal data protection, providing additional guarantees and safeguards, with the ultimate aim of creating a climate of security and trust for all EU citizens.

ν. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευχαριστίες	σελ.2
Περίληψη.....	σελ.4
Abstract.....	σελ.5
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο</u>	
Ιστορική αναδρομή	σελ.9-12
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο</u>	
Οι βασικές έννοιες του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων.	
2.1. Προσωπικά δεδομένα.....	σελ.13
2.2. Η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων.....	σελ.13-14
2.3. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας.....	σελ.14
2.4. Ο εκτελών την επεξεργασία.....	σελ.14-15
2.5. Ο αποδέκτης.....	σελ.15
2.6. Σύστημα αρχειοθέτησης.....	σελ.15-16
2.7. Η συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων.....	σελ.16-17
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο</u>	
Οι αρχές που διέπουν την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων.	
3.1. Η αρχή της νομιμότητας, της αντικειμενικότητας και της διαφάνειας της επεξεργασίας.....	σελ.18
3.2. Η αρχή του περιορισμού του σκοπού της επεξεργασίας.....	σελ. 18-19
3.3. Η αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων	σελ.19-20
3.4. Η αρχή του περιορισμού της περιόδου αποθήκευσης.....	σελ.20
3.5. Η αρχή της ακρίβειας.....	σελ.20-21
3.6. Η αρχή της εμπιστευτικότητας και της ακεραιότητας	σελ.21-22

3.7. Η αρχή της λογοδοσίας	σελ.22
----------------------------------	--------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

Τα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων.

4.1. Η υποχρέωση διαφάνειας έναντι του υποκειμένου.....	σελ.23
---	--------

4.2. Το δικαίωμα πρόσβασης.....	σελ.23-24
---------------------------------	-----------

4.3. Το δικαίωμα εναντίωσης.....	σελ.24
----------------------------------	--------

4.4. Το δικαίωμα διαγραφής – δικαίωμα στη «λήθη».....	σελ.24-25
---	-----------

4.5. Το δικαίωμα στη φορητότητα.....	σελ.25-26
--------------------------------------	-----------

4.6. Το δικαίωμα μη υπαγωγής σε αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων και στο profiling.....	σελ.26-27
--	-----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

Κυρώσεις.....	σελ.28-30
---------------	-----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

Εκτίμηση αντικτύπου	σελ.31-32
---------------------------	-----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

Ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων.....	σελ.33-34
---------------------------------------	-----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

Έρευνα.....	σελ.35-47
-------------	-----------

Συμπεράσματα έρευνας.....	σελ.47-48
---------------------------	-----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο

Ηθελημένες και αθέλητες συνέπειες από την εφαρμογή του G.D.P.R. στη σχέση πιστωτικού ιδρύματος – πελάτη.....	σελ.49-53
--	-----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10^ο

Επίλογος.....	σελ.54
---------------	--------

Βιβλιογραφία.....	σελ.55-56
Ηλεκτρονικές πηγές.....	σελ.57
Νομολογία.....	σελ.58

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.Ιστορική αναδρομή και νομοθετικές εξελίξεις μέχρι τον Γενικό Κανονισμό για την προστασία των προσωπικών δεδομένων (Κανονισμός (ΕΕ) 679/2016 ΕΕ και ο πρόσφατος Νόμος 4624/2019)

Η προστασία των προσωπικών δεδομένων αποτελούσε ανέκαθεν μία επιβεβλημένη ανάγκη στον χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την οποία η τελευταία επιδίωξε να εξασφαλίσει, ήδη από το έτος 1950 μέσω της υπογραφής της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Σ.Δ.Α.)³. Μάλιστα, η σχετική συζήτηση γύρω από το ζήτημα είχε ξεκινήσει και στην Αμερική, μόλις από το έτος 1960 και συνεχίστηκε στο νομικό κόσμο της Δυτικής Γερμανίας, όπου για πρώτη φορά, η προστασία των προσωπικών δεδομένων νομοθετήθηκε στο ομόσπονδο κράτος της Έσσης, καταλήγοντας το έτος 1977 στην ψήφιση του ομοσπονδιακού νόμου με το συγκεκριμένο ρυθμιστικό περιεχόμενο (BDSG)⁴.

Παράλληλα και σε εναρμόνιση με τον ήδη ισχύοντα κανόνα για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, όπως αυτός οριοθετήθηκε στο άρθρο 8 της Ε.Σ.Δ.Α., στο Συμβούλιο της Ευρώπης κυρώθηκε η Σύμβαση 108/1981, ενώ η Ευρωπαϊκή Κοινότητα (Ε.Κ.), μετέπειτα Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.), οδηγήθηκε στην ψήφιση της γνωστής Οδηγίας 1995/46 «για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών», η οποία υποχρέωνε τα κράτη μέλη να προβούν στις αναγκαίες νομοθετικές προσαρμογές και να συμμορφωθούν προς το περιεχόμενό της.

Με τις διατάξεις του προγενέστερου νόμου για τα προσωπικά δεδομένα στην Ελληνική επικράτεια Ν.2472/1997 «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» και εν συνεχεία με την συμπληρωματική ειδική νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στο χώρο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών του Ν.3471/2006 «Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τροποποίηση του Ν. 2472/1997» επιχειρήθηκε η εναρμόνιση της σχετικής νομοθεσίας με τις ευρωπαϊκές επιταγές. Ακολούθως, με την αναθεώρηση του Συντάγματος το έτος 2001, το δικαίωμα στην

³ [European Convention on Human Rights \(coe.int\)](#)

⁴ Για την ιστορία του γερμανικού νόμου βλ. α.ά. *Simitis* σε *Simitis/ Damman Kommentar zum BDSG*, Εισαγ., αρ. 32-42, καθώς και λοιπές ανασκοπήσεις της μετέπειτα εξελίξεως του γερμανικού δικαίου της ιδιωτικής σφαίρας, π.χ. *Gola MDR* 1980, 18, *Tinnefeld/ Ehmman*, Einführung in das Datenschutzrecht, σελ. 14 επ., *Tinnefeld NJW* 201, 3078.

προστασία των προσωπικών δεδομένων κατοχυρώθηκε συνταγματικά με το άρθρο 9Α⁵. Ο Ν.2472/1997, με τον οποίο η χώρα μας προσαρμόστηκε με την Οδηγία 95/46/ΕΚ, αποτέλεσε τον πρώτο ελληνικό νόμο για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και υπέστη αλλεπάλληλες τροποποιήσεις κατά την διάρκεια των προηγούμενων ετών. Το πεδίο εφαρμογής του Ν.2472/1997 προκάλεσε θετικά και αρνητικά αποτελέσματα. Θετικά, με την έννοια ότι εφαρμόζεται σε κάθε επεξεργασία, αυτοματοποιημένη ή μη, δεδομένων ενός φυσικού προσώπου, η οποία περιλαμβάνεται ή πρόκειται να περιληφθεί σε αρχείο, εκτελούμενη από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία, ο τελευταίος δε είναι εγκατεστημένος στην Ελλάδα ή χρησιμοποιεί μέσα επεξεργασίας που βρίσκονται στην Ελλάδα. Αρνητικά, με την έννοια ότι ο νόμος δεν εφαρμόζεται όταν η επεξεργασία λαμβάνει χώρα από φυσικό πρόσωπο για την άσκηση προσωπικών ή οικιακών δραστηριοτήτων, καθώς και από τις Δημόσιες Αρχές (δικαστικές, εισαγγελικές, διοικητικές) σε καθορισμένες στο νόμο περιπτώσεις⁶.

Στόχος των ανωτέρω ρυθμίσεων, αποτέλεσε η διασφάλιση των δικαιωμάτων των ατόμων, τόσο σε επίπεδο προστασίας των προσωπικών τους δεδομένων, όσο και στο πλαίσιο της μεταφοράς και της επεξεργασίας αυτών. Το γεγονός όμως της διαφοροποιημένης υιοθέτησης και προσαρμογής των Εθνών στην Οδηγία 1995/46, προβλημάτισε έντονα, όπως ήταν αναμενόμενο, την Επιτροπή. Η επιτακτική ανάγκη για ενιαία αντιμετώπιση του ζητήματος υπήρξε καθοριστικής σημασίας. Την 7^η.12.2000 υπεγράφη στη Νίκαια ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2000/C 364/01), που αφορούσε, αφενός τα δικαιώματα των πολιτών της Ε.Ε. και αφετέρου τις κοινές διεθνείς υποχρεώσεις των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁷. Επειδή, όμως εξακολουθούσε να παρατηρείται το πρόβλημα της διαφοροποίησης στον τρόπο που τα κράτη μέλη υιοθετούσαν τις συστάσεις, τα ψηφίσματα και τις Οδηγίες, αποφασίσθηκε ότι η υπ' αριθ.1995/46 Οδηγία αποτελούσε πλέον απρόσφορο νομοθετικό εργαλείο, διότι επέτρεπε, επί της ουσίας, στα κράτη μέλη να υποδέχονται και να υιοθετούν τη συγκεκριμένη Οδηγία με μεγάλη διακριτική ευχέρεια, ως προς την εφαρμογή τους σε αυτήν. Έτσι, και για να μην διαφέρει η μεταχείριση των δεδομένων από κράτος σε κράτος, ο νομοθέτης οδηγήθηκε στην

⁵ Βλ.Χριστοδούλου, Κ., Ν., Δίκαιο Προσωπικών Δεδομένων-2^η έκδοση, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη 2020, σελ.2

⁶ Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου, Ε., Προσωπικά Δεδομένα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2016, σ. 42 επ.

⁷ [Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:2000C36401&from=de)

θεσμοθέτηση του υπ'αριθ.679/2016 «Γενικού Κανονισμού για την προστασία των προσωπικών δεδομένων», ο οποίος τέθηκε επί τοις πράγμασι σε εφαρμογή την 25^η.05.2018. Ο Κανονισμός 2016/679 στηρίζεται στο άρθρο 8 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (ΧΘΕΕ), καθώς επίσης και στο άρθρο 16 (1) της συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ (ΣΛΕΕ)⁸. Προβλέπει ένα ενιαίο σύνολο κανόνων με άμεση και υποχρεωτική εφαρμογή σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επέρχονται σημαντικές αποκλίσεις αναφορικά με την έννοια της συγκατάθεσης του υποκειμένου των δεδομένων, όπου δεν προβλέπεται η τήρηση έγγραφου τύπου για αυτήν, με την προϋπόθεση όμως η τελευταία να είναι ρητή⁹. Επίσης, κατοχυρώνονται και οριοθετούνται για πρώτη φορά το δικαίωμα στη λήθη¹⁰ και το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων¹¹. Επιπρόσθετα, πεδίο εφαρμογής του νέου Κανονισμού αποτελούν τα φυσικά πρόσωπα, οι οργανισμοί¹² και οι δημόσιες αρχές¹³, με αποτέλεσμα να αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του τα νομικά πρόσωπα¹⁴.

Στο εθνικό μας δίκαιο, οι ενωσιακές τροποποιήσεις επέφεραν εύλογα αλλαγές, και συγκεκριμένα ο Ν.2472/1997 καταργήθηκε κατά βάση από τον «εκτελεστικό» του Γενικού Κανονισμού Ν.4624/2019 (άρθρο 84), ενώ με τον ίδιο νόμο ενσωματώθηκε και η «αστυνομική οδηγία» 2016/680¹⁵. Σκοπός του Ν.4624/2019, σύμφωνα με το άρθρο 1

⁸ Βλ. αιτιολογική σκέψη αρ.1 του Κανονισμού. Επίσης, βλ. Ιγγλεζάκη, Ι., Ζητήματα εναρμόνισης της νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων στην ΕΕ, ΔιΜΕΕ 2012, σελ. 477 επ.

⁹ Βλ. Ιγγλεζάκη, Ι., Η συγκατάθεση στο δίκαιο προστασίας προσωπικών δεδομένων, από το συλλογικό έργο «Προσωπικά Δεδομένα. Ανάλυση- Σχόλια-Εφαρμογή, επιμ. Κοτσαλή, Λ., Νομική Βιβλιοθήκη, 2016, σ. 108.

¹⁰ Το δικαίωμα στη λήθη είχε ήδη αναγνωριστεί με την απόφαση της 13ης Μάϊου 2014 του ΔΕΕ (υπόθεση C-131/12) κατά την ερμηνεία των διατάξεων της Οδηγίας 95/46/ΕΟΚ όπου το ΔΕΚ έκρινε: «από το άρθρο 6 παρ.1 στοιχ. γ' έως ε', της οδηγίας 95/46, προκύπτει ότι ακόμη και η αρχικά νόμιμη επεξεργασία μη ανακριβών δεδομένων μπορεί, με την πάροδο του χρόνου, να καταστεί αντίθετη με την οδηγία αυτή, εφόσον τα εν λόγω δεδομένα άγουν να είναι απαραίτητα για τους σκοπούς για τους οποίους συνελέγησαν ή υπέστησαν επεξεργασία. Τούτο συμβαίνει ιδίως όταν τα δεδομένα είναι ακατάλληλα, δεν είναι ή έχουν πάψει να είναι συναφή με το οικείο ζήτημα ή είναι υπερβολικά σε σχέση με τους ως άνω σκοπούς ή με τον χρόνο που έχει παρέλθει».

¹¹ Βλ. Καραθάνου, Γ., Προσωπικά Δεδομένα και Οικονομική Συμπεριφορά, Νομικά Μελετήματα, Αντ. Σάκκουλα, 2017, σ. 34.

¹² Περιλαμβάνονται οι επιχειρήσεις, οι αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρίες, οι θρησκευτικοί φορείς, οι πολιτικοί συνδικαλιστικοί φορείς, οι ΜΚΟ κ.ά

¹³ Εξαιρούνται οι αρχές για πρόληψη, διερεύνηση, ανίχνευση ή δίωξη ποινικών αδικημάτων ή εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, καθώς και προστασίας και πρόληψης έναντι των κινδύνων που απειλούν τη δημόσια ασφάλεια.

¹⁴ Από το πεδίο του Κανονισμού αποκλείονται, ακόμη, α) οι οντότητες που απασχολούν κάτω από 250 άτομα, με εξαίρεση αυτές που η φύση της δραστηριότητάς τους απαιτεί να τηρούν και να επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα με τέτοια συχνότητα ώστε να θίγουν τις ελευθερίες και τα δικαιώματα των υποκειμένων β), οι οντότητες που έχουν έδρα εκτός της ΕΕ και διαχειρίζονται προσωπικά δεδομένα προσώπων που είναι κάτοικοι τρίτων χωρών, εκτός της ΕΕ γ) η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο αποκλειστικά προσωπικής ή οικιακής δραστηριότητας, ήτοι όταν είναι αποσυνδεδεμένη με επαγγελματική ή εμπορική δραστηριότητα, δ) οι θανόντες.

¹⁵ Βλ. Χριστοδούλου, Κ., Ν., Δίκαιο Προσωπικών Δεδομένων-2^η έκδοση, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη 2020, σελ.8.

είναι : « α) η αντικατάσταση του νομοθετικού πλαισίου που ρυθμίζει τη συγκρότηση και λειτουργία της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, β) η λήψη μέτρων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων, εφεξής: ΓΚΠΔ), γ) η ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου¹⁶.».

¹⁶ Βλ.Ν.4629/2019 άρθρο 1, <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/552084/nomos-4624-2019>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2.Οι βασικές έννοιες-ορισμοί του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων

2.1 Προσωπικά δεδομένα

Σύμφωνα με το άρθρο 4 περ.1 του Γενικού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 ως προσωπικά δεδομένα θεωρούνται : *«κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο («υποκείμενο των δεδομένων»): το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου¹⁷.»*. Από τον ως άνω ορισμό, προκύπτει, ότι η έννοια των προσωπικών δεδομένων είναι ευρεία. Βασικό στοιχείο της, όμως, είναι η σύνδεσή του εκάστοτε προσωπικού δεδομένου με ένα συγκεκριμένο, ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο, φυσικό πρόσωπο. Επομένως, όταν μία πληροφορία δεν δύναται να ταυτοποιηθεί με ένα συγκεκριμένο φυσικό πρόσωπο, δεν αποτελεί επουδενί λόγο προσωπικό δεδομένο αυτού¹⁸.

2.2 Η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων

Ως επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων νοείται : *«κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή¹⁹.»*. Η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων, αναλύεται επίσης εκτενώς, με ευρύ περιεχόμενο. Η μνεία σε συγκεκριμένες

¹⁷ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-4-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-orismoj>

¹⁸ Βλ. Πλιαβέσης, Γ., Ε., Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στη σχέση τράπεζας-πελάτη, 2019, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.25.

¹⁹ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-4-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-orismoj>

μορφές επεξεργασίας είναι προφανώς ενδεικτική, αφού «επεξεργασία» αποτελούν και άλλες ενέργειες που δεν αναφέρονται στον παρόντα ορισμό, όπως η αφαίρεση αρχείου. Η σημασία, όμως της ως άνω κομβικής έννοιας, διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο, για την κατανόηση άλλων σημαντικών παραμέτρων, που συνδέονται : α) με το ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού, β) τους φορείς επεξεργασίας, γ) τις βασικές αρχές, δ) τη νομιμότητα της επεξεργασίας²⁰.

2.3 Ο υπεύθυνος επεξεργασίας

Υπεύθυνος επεξεργασίας κατά το άρθρο 4 περ.7 του Γενικού Κανονισμού για την προστασία των δεδομένων είναι : *« το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που, μόνα ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα: όταν οι σκοποί και ο τρόπος της επεξεργασίας αυτής καθορίζονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια για τον διορισμό του μπορούν να προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους²¹.»* Ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας, που καθορίζει τους σκοπούς και τον τρόπο επεξεργασίας, φέροντας παράλληλα και την ευθύνη για την επεξεργασία αυτή. Επομένως, συνάγεται, ότι υπεύθυνος επεξεργασίας, μπορεί να είναι οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ήτοι ένας ελεύθερος επαγγελματίας, ένα ίδρυμα, ένας δημόσιος οργανισμός, ακόμα και το ίδιο το Κράτος. Στο σημείο, είναι σημαντικό να διευκρινιστεί, ότι η εξουσία του υπεύθυνου επεξεργασίας επί των προσωπικών δεδομένων, δεν είναι ανεξέλεγκτη, καθώς ούτος οφείλει να τηρεί στο ακέραιο υποχρεώσεις, όπως η υποχρέωση συγκατάθεσης του υποκειμένου, η τήρηση των αρχών της επεξεργασίας, η ενημέρωση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα σε περίπτωση που παρατηρηθεί παραβίαση αυτών κλπ²².

2.4 Εκτελών την επεξεργασία

Εκτελών την επεξεργασία είναι : *«το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για*

²⁰ Βλ. Πλιαβέσης, Γ., Ε., Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στη σχέση τράπεζας-πελάτη, 2019, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.27

²¹ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-4-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-orismoj>

²² Βλ. Πλιαβέσης, Γ., Ε., Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στη σχέση τράπεζας-πελάτη, 2019, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.28.

λογαριασμό του υπευθύνου της επεξεργασίας²³». Όπως, γίνεται αντιληπτό από τον παραπάνω ορισμό, χαρακτηριστικό γνώρισμα του εκτελούντος την επεξεργασία είναι ότι αυτός ενεργεί για λογαριασμό του υπεύθυνου επεξεργασίας. Υπό αυτήν την έννοια, οι ενέργειές του εκτελούντος την επεξεργασία, ως επί της ουσίας βοηθού εκπλήρωσης, δημιουργούν ενδοσυμβατική ευθύνη του υπεύθυνου επεξεργασίας έναντι του υποκειμένου κατ'άρ.334 Α.Κ. Εκτελών την επεξεργασία για παράδειγμα, μπορεί να είναι μία εταιρία ενημέρωσης οφειλετών Ψ, στην οποία η Τράπεζα Τ έχει αναθέσει για λογαριασμό της την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, ανεξάρτητοι επαγγελματίες, περιπτώσεις outsourcing της επεξεργασίας σε ανεξάρτητη επιχείρηση²⁴.

2.5 Ο Αποδέκτης

Ως αποδέκτης στην περ.9 του άρθρου 4 του Γενικού Κανονισμού για την προστασία των προσωπικών δεδομένων ορίζεται : *«το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας, στα οποία κοινολογούνται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, είτε πρόκειται για τρίτον είτε όχι. Ωστόσο, οι δημόσιες αρχές που ενδέχεται να λάβουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο συγκεκριμένης έρευνας σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης ή κράτους μέλους δεν θεωρούνται ως αποδέκτες· η επεξεργασία των δεδομένων αυτών από τις εν λόγω δημόσιες αρχές πραγματοποιείται σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες προστασίας των δεδομένων ανάλογα με τους σκοπούς της επεξεργασίας²⁵»*. Από την παραπάνω έννοια συνάγεται ότι αποδέκτης είναι το πρόσωπο, το οποίο στηρίζεται στη θέληση εκείνου που ελέγχει τα προσωπικά δεδομένα, δηλαδή του υπεύθυνου επεξεργασίας αυτών²⁶. Χαρακτηριστική περίπτωση αποδέκτη προσωπικών δεδομένων που επεξεργάζεται η ανώνυμη εταιρία «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.» είναι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

2.6 Σύστημα αρχειοθέτησης

Σύστημα αρχειοθέτησης είναι : *«κάθε διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία είναι προσβάσιμα με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια, είτε το σύνολο αυτό είναι συγκεντρωμένο είτε αποκεντρωμένο είτε κατανεμημένο σε λειτουργική ή*

²³ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-4-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-orismoj>

²⁴ Βλ. Χριστοδούλου, Κ., Ν., Δίκαιο Προσωπικών Δεδομένων-2^η έκδοση, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη 2020, σελ.56.

²⁵ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-4-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-orismoj>

²⁶ Βλ. Χριστοδούλου, Κ., Ν., Δίκαιο Προσωπικών Δεδομένων-2^η έκδοση, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη 2020, σελ.55.

γεωγραφική βάση²⁷.». Η ως άνω έννοια είναι καθοριστικής σημασίας για τη νομοθεσία των προσωπικών δεδομένων, καθώς εφαρμόζεται μόνο όταν τα υπό επεξεργασία προσωπικά δεδομένα εντάσσονται, ή πρόκειται να ενταχθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη αν η επεξεργασία είναι αυτοματοποιημένη ή όχι²⁸.

Από τον προρρηθέντα ορισμό, προκύπτει ότι σύστημα αρχειοθέτησης, δεν αποτελεί ένα οποιοδήποτε σύνολο προσωπικών δεδομένων, αλλά ένα σύνολο, το οποίο : α) διαθέτει κάποια διάρθρωση, και β) κάθε δεδομένο που εντάσσεται σε αυτό είναι προσιτό με συγκεκριμένα κριτήρια. Σχετικά με τα κριτήρια διάρθρωσης, αυτά θα πρέπει να είναι ειδικά και συγκεκριμένα, χωρίς όμως να έχει προσδιοριστεί επακριβώς το ειδικό και συγκεκριμένο στην Ελληνική θεωρία και νομολογία. Στην αλλοδαπή βέβαια νομική επιστήμη, έχει υποστηριχθεί η άποψη, ότι ειδικά και συγκεκριμένα χαρακτηρίζονται τα κριτήρια, όταν το περιεχόμενο του αρχείου οργανώνεται ενιαία και ομοιόμορφα²⁹. Επίσης, το σύστημα αρχειοθέτησης, διακρίνεται και για τη χαρακτηριστική του ουδετερότητα. Αυτό φανερώνει, ότι μπορεί να βρίσκεται οπουδήποτε, κατανεμημένο σε οιαδήποτε μορφή, με την προϋπόθεση ότι πραγματοποιείται ο σκοπός του, κατά τη θέληση του υπεύθυνου επεξεργασίας³⁰.

2.7 Η συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων

Συγκατάθεση είναι: *«κάθε ένδειξη βουλήσεως, ελεύθερη, συγκεκριμένη, ρητή και εν πλήρει επιγνώσει, με την οποία το υποκείμενο των δεδομένων εκδηλώνει ότι συμφωνεί, με δήλωση ή με σαφή θετική ενέργεια, να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν³¹.»*. Η συγκατάθεση διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο, αφού εξασφαλίζει την ενεργή παρουσία του υποκειμένου, στις αποφάσεις που σχετίζονται με τα δεδομένα του³². Εγγυάται την ελευθερία έκφρασης

²⁷ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-4-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-orismoj>

²⁸ Βλ. αιτιολογική σκέψη 15 του Κανονισμού : *«...Η προστασία των φυσικών προσώπων θα πρέπει να εφαρμόζεται τόσο στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με αυτοματοποιημένα μέσα, όσο και στη χειροκίνητη επεξεργασία, εάν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα περιέχονται ή προορίζονται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης. Τα αρχεία, ή τα σύνολα αρχείων, καθώς και τα εξώφυλλά τους, τα οποία δεν είναι διαρθρωμένα σύμφωνα με συγκεκριμένα κριτήρια δεν θα πρέπει να υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Κανονισμού»*.

²⁹ Βλ. Χριστοδούλου, Κ., Ν., Δίκαιο Προσωπικών Δεδομένων, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη 2013, σελ.30.

³⁰ Βλ. Πλιαβέσης, Γ., Ε., Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στη σχέση τράπεζας-πελάτη, 2019, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.31.

³¹ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-4-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-orismoj>

³² Βλ. Μήτρου, Λ., Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (Νέο Δίκαιο-Νέες

του ατόμου, παρέχοντάς του τη δυνατότητα να προσδιορίζει αυτός τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι τρίτοι θα λαμβάνουν γνώση των πληροφοριών, που σχετίζονται με το πρόσωπό του. Σύμφωνα με το άρθρο 4 περ.11 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 αναλύεται λεπτομερώς η έννοια της συγκατάθεσης.

Εξ' αντιδιαστολής συνάγεται, ότι συγκατάθεση δεν υφίσταται και απορρίπτεται ως έγκυρη νόμιμη βάση «όταν υπάρχει σαφής ανισότητα μεταξύ του υποκειμένου των δεδομένων και του υπεύθυνου επεξεργασίας»³³. Αναφορικά με το επιτρεπτό της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων επικρατεί το σύστημα opt-in³⁴. Αυτή η μέθοδος αποδεικνύει πέραν πάσης αμφιβολίας, ότι η επεξεργασία απαγορεύεται, εκτός αν το υποκείμενο υποβάλει τα προσωπικά του δεδομένα στη διαδικασία αυτή. Μάλιστα, κατ' άρ. 6 παρ.1 και 9 παρ.2 του Γενικού Κανονισμού για τα προσωπικά δεδομένα η ελεύθερη βούληση του υποκειμένου συνιστά λόγο άρσης του άδικου χαρακτήρα της προσβολής της ιδιωτικής σφαίρας του³⁵.

Τέλος, η έννοια της συγκατάθεσης θα πρέπει να ερμηνεύεται με τον ενδεδειγμένο και σωστά ερμηνευόμενο τρόπο, καθώς αποτελεί την καλύτερη απόδειξη ότι η άντληση των προσωπικών δεδομένων γίνεται απευθείας και μόνο από το υποκείμενο αυτών³⁶, ενώ χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση του εργοδότη, ο οποίος, προκειμένου να αντλήσει δεδομένα που αφορούν εργαζόμενο του, θα πρέπει να τα λάβει απευθείας από τον τελευταίο, χωρίς να αναμίξει στην υπόθεση τρίτους.

υποχρεώσεις-Νέα δικαιώματα), 2017, σελ.70 επομ.

³³ Βλ. Αιτιολογική σκέψη υπ' αριθ.43 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679.

³⁴ ΕφΑθ 1437/2014.

³⁵ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-9-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon>

³⁶ Το καθήκον αυτό του υπεύθυνου προβλεπόταν ρητώς μεν στο γερμανικό δίκαιο (BDSG 4), συναγόταν δε και από το σύστημα των ρυθμίσεων της Οδ.95/46 (σε αντίθεση προς τις αντίστοιχες ρυθμίσεις του ΓενΚαν 12-15) : Το άρθρο 10 Οδ.95/46 ρυθμίζει τις υποχρεώσεις του υπεύθυνου σε κάθε περίπτωση συλλογής δεδομένων αδιακρίτως, ενώ το άρθρο 11 προέβλεπε κατ'εξαιρέσιν την περίπτωση που τα δεδομένα συλλέγονται από τρίτον. Επομένως, εν αμφιβολία η συλλογή των δεδομένων γίνεται απευθείας από το υποκείμενο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3. Οι Αρχές που διέπουν την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων

3.1 Η αρχή της νομιμότητας, αντικειμενικότητας και διαφάνειας της επεξεργασίας

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ.1 περ.α΄ του Γενικού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, : « τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα α) υποβάλλονται σε σύννομη και θεμιτή επεξεργασία με διαφανή τρόπο σε σχέση με το υποκείμενο των δεδομένων («νομιμότητα, αντικειμενικότητα, διαφάνεια»³⁷)». Το ως άνω τρίπτυχο, κατέχει ξεχωριστή θέση στην Ελληνική έννομη τάξη, καθώς αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο αυτής. Η αναφορά σε σύννομη επεξεργασία, δεν περιλαμβάνει μόνο την υποχρέωση συμμόρφωσης με το νόμο. Η επεξεργασία είναι σύννομη, όταν στηρίζεται στις βάσεις νομιμότητας της επεξεργασίας (άρ.6 Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679) και φυσικά τηρεί τις θεμελιώδεις αρχές εν συνόλω και απαρέγκλιτα³⁸. Η συγκεκριμένη Αρχή διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο και σε σχέση με την ερμηνεία των διατάξεων, αφού σε περίπτωση αμφιβολιών ή κενών, θα πρέπει να λειτουργεί διασταλτικά υπέρ της προστασίας, ενώ όταν διαπιστώνονται εξαιρέσεις και περιορισμοί συσταλτικά³⁹.

3.2 Η αρχή του περιορισμού του σκοπού της επεξεργασίας

Στο άρθρο 5 παρ.1 περ. β΄ του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 αναλύεται η αρχή του περιορισμού του σκοπού της επεξεργασίας. Η αξία αυτής της αρχής διασφαλίζει και εγγυάται στο υποκείμενο των δικαιωμάτων, τη μη καταστρατήγηση των δικαιωμάτων του, μέσω χρήσεων που δεν έχει εγκρίνει είτε το ίδιο, είτε ο νομοθέτης⁴⁰. Η συγκεκριμένη αρχή αποτελεί κεντρικό πυλώνα της ρύθμισης και κρίνεται σε άμεση συνάρτηση με τον σκοπό, ο οποίος σκοπός πρέπει να είναι σαφής, προδιαγνώσιμος⁴¹, νόμιμος, γνωστός στο υποκείμενο των δεδομένων, ενώ παράλληλα τα δεδομένα δεν θα πρέπει να υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά τρόπο αντίθετο προς τους ως άνω

³⁷<https://www.lawspot.gr/nomikes-pliροφοries/nomothesia/gdpr/arthro-5-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-arhes>

³⁸ Βλ. Απόφαση 1/2019 της CNIL (γαλλική εποπτική αρχή), www.cnil.fr, με την οποία επιβάλλεται στη Google πρόστιμο ύψους 50 εκατομμυρίων ευρώ επειδή : α) η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων δεν στηριζόταν σε κάποια νόμιμη βάση του άρθρου 6 παρ.1 του Κανονισμού και β) τα υποκείμενα των δεδομένων δεν έλαβαν πλήρη, σαφή και διαφανή ενημέρωση, κατά τα άρθρα 12 και 13 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679.

³⁹ Βλ. Μήτρου, Λ., Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (Νέο δίκαιο-Νέες υποχρεώσεις-Νέα δικαιώματα), 2017, σελ.59.

⁴⁰ Βλ. Μήτρου, Λ., Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (Νέο δίκαιο-Νέες υποχρεώσεις-Νέα δικαιώματα), 2017, σελ.59 επομ., ΕΔΔΑ, Peckv. UnitedKingdom (Par.62), <https://hudoc.echr.coe.int/>.

⁴¹ Βλ. Ομάδα του Άρθρου 29, Opinion 3/2013, WP 203, σελ.14.

σκοπούς⁴². Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να τονιστεί ότι η περαιτέρω επεξεργασία για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον ή σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή στατιστικούς σκοπούς δεν θεωρείται σε καμία περίπτωση ασύμβατη με τους αρχικούς σκοπούς, αφού όπως ορίζεται ρητά στο άρθρο 89 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679⁴³, η συγκεκριμένη επεξεργασία υπόκειται σε κατάλληλες εγγυήσεις, όπως η τήρηση της ελαχιστοποίησης των δεδομένων και η χρήση των τεχνικών της ανωνυμοποίησης και της ψευδωνυμοποίησης, κατά τα άρθρα 31-32 του Ν.4624/2019⁴⁴.

3.3 Η αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων

Η αρχή του περιορισμού του σκοπού της επεξεργασίας συνδέεται άρρηκτα με την αρχή της αναλογικότητας, η οποία διαπνέει, όλο το νομικό μας σύστημα, αποτελώντας θεμέλιο λίθο αυτού. Στο πλαίσιο λοιπόν της αρχής της αναλογικότητας, ο ενωσιακός νομοθέτης διατύπωσε την αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων, σύμφωνα με την οποία : *«τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα είναι κατάλληλα, συναφή και περιορίζονται στο αναγκαίο για τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία (ελαχιστοποίηση των δεδομένων)»⁴⁵*. Η αρχή της ελαχιστοποίησης αποδίδει την αρχή της αναγκαιότητας, αφού ο υπεύθυνος επεξεργασίας, θα πρέπει να επεξεργάζεται τα προσωπικά δεδομένα, που βρίσκονται σε άμεση συνάφεια προς τον επιδιωκόμενο σκοπό, ενώ παράλληλα είναι απολύτως αναγκαία και απαραίτητα για την πραγματοποίησή του⁴⁶. Πρακτικά, για την εφαρμογή της συγκεκριμένης αρχής, θα πρέπει να πληρούνται σωρευτικά δύο (2) κριτήρια, με αφετηρία το σκοπό της επεξεργασίας. Καταρχάς, το ποιοτικό κριτήριο, κατά το οποίο τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να είναι κατάλληλα με τον επιδιωκόμενο σκοπό για τον οποίο υποβάλλονται σε επεξεργασία. Ακολούθως, το ποσοτικό κριτήριο, σύμφωνα με το οποίο τα προσωπικά δεδομένα, θα πρέπει να περιορίζονται στα απολύτως αναγκαία για

⁴² Βλ. και άρθρο 5 παρ.1β) Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679. Ο Κανονισμός δεν ορίζει εγγύτερα τον συμβατό ή ασύμβατο σκοπό. Ωστόσο, από τη ρύθμιση του άρθρου 6 παρ.4 του Κανονισμού, σχετικά με την αξιολόγηση της νομιμότητας της επεξεργασίας, όταν η περαιτέρω χρήση δεν θεμελιώνεται στη συγκατάθεση του προσώπου ή σε διάταξη νόμου ή του Κανονισμού, μπορεί να συναχθούν, ως ενδεικτικά κριτήρια για την αξιολόγηση της νομιμότητας της επεξεργασίας, η τυχόν σχέση μεταξύ των αρχικών και των περαιτέρω σκοπών, το πλαίσιο της συλλογής ιδίως αναφορικά με τη σχέση μεταξύ των υποκειμένων των δεδομένων και του υπεύθυνου επεξεργασίας, η φύση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οι πιθανές συνέπειες ενδεχόμενης περαιτέρω επεξεργασίας και η ύπαρξη εγγυήσεων (όπως, π.χ. η χρήση τεχνικών κρυπτογράφησης ή ψευδωνυμοποίησης των δεδομένων).

⁴³ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-89-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon>

⁴⁴ Βλ. Πλιαβέσης, Γ., Ε., Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στη σχέση τράπεζας-πελάτη, 2019, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.33.

⁴⁵ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-5-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-arhes>

⁴⁶ Βλ. Μήτρου, Λ., Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (Νέο δίκαιο-Νέες υποχρεώσεις-Νέα δικαιώματα), 2017, σελ.63 επομ.

την επίτευξη του συγκεκριμένου σκοπού. Ως εκ τούτου, προκειμένου να διαπιστωθεί, αν μία επεξεργασία εναρμονίζεται με την συγκεκριμένη αρχή, θα πρέπει να ελέγχεται καταρχάς η καταλληλότητα των υπό επεξεργασία δεδομένων (ποιοτικό κριτήριο) και εν συνεχεία εφόσον πληρείται αυτό το κριτήριο, να ελέγχεται το ποσοτικό κριτήριο⁴⁷.

3.4 Η αρχή του περιορισμού της περιόδου αποθήκευσης

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ.1 περ.ε', εδ.α' του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 : «τα προσωπικά δεδομένα διατηρούνται υπό μορφή που επιτρέπει την ταυτοποίηση των υποκειμένων των δεδομένων μόνο για το διάστημα που απαιτείται για τους σκοπούς της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα⁴⁸». Από τον ως άνω ορισμό, προκύπτει και σε αυτήν την περίπτωση η παρέμβαση της αρχής της αναλογικότητας, καθώς τα προσωπικά δεδομένα δεν επιτρέπεται να διατηρούνται για χρονικό διάστημα, πέραν αυτού που απαιτείται για την ολοκλήρωση των σκοπών της επεξεργασίας⁴⁹. Επιπλέον, στο εδ.β' του προαναφερθέντος άρθρου του Κανονισμού, τίθεται μία εξαίρεση στον γενικό κανόνα, καθώς είναι δυνατή η διατήρηση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα : «εφόσον τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα υποβάλλονται σε επεξεργασία μόνο για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον, για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή για στατιστικούς σκοπούς, σύμφωνα με το άρθρο 89 παράγραφος 1 και εφόσον εφαρμόζονται τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα που απαιτεί ο παρών κανονισμός για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων και ελευθεριών του υποκειμένου των δεδομένων («περιορισμός της περιόδου αποθήκευσης»)⁵⁰. Στην περίπτωση αυτή, όμως, ο Κανονισμός θέτει ως προϋπόθεση την απαραίτητη τήρηση «κατάλληλων εγγυήσεων», όπως ορίστηκε και στην αρχή του περιορισμού του σκοπού της επεξεργασίας, ήτοι την αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων και τη χρήση τεχνικών της ανωνυμοποίησης και της ψευδωνυμοποίησης⁵¹.

3.5 Η αρχή της ακρίβειας

Σύμφωνα με την αρχή της ακρίβειας : « τα δεδομένα προσωπικά χαρακτήρα είναι ακριβή

⁴⁷ Βλ. Αλεξανδρόπουλου – Αιγυπτιάδου, Ε., Προσωπικά Δεδομένα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2016, σελ. 73 επομ.

⁴⁸ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-5-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-arhes>

⁴⁹ Βλ. Πλιαβέσης, Γ., Ε., Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στη σχέση τράπεζας-πελάτη, 2019, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.35.

⁵⁰ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-5-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-arhes>

⁵¹ Βλ. Πλιαβέσης, Γ., Ε., Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στη σχέση τράπεζας-πελάτη, 2019, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.35.

και, όταν είναι αναγκαίο, επικαιροποιούνται: πρέπει να λαμβάνονται όλα τα εύλογα μέτρα για την άμεση διαγραφή ή διόρθωση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία είναι ανακριβή, σε σχέση με τους σκοπούς της επεξεργασίας («ακρίβεια»)⁵². Σκοπός της συγκεκριμένης αρχής είναι να αποφεύγονται αστοχίες, λάθη και ανακρίβειες, που δύνανται να οδηγήσουν σε σύγχυση, ένεκα συνωνυμίας ή ελλιπών καταχωρημένων στοιχείων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, όπου παραβιάζεται η ως άνω αρχή, παρατηρείται, με την καταχώρηση στο αρχείο «ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.», αίτησης πτώχευσης με λάθος στο όνομα του προσώπου, το οποίο αφορά⁵³. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει κατ'αρχήν το βάρος απόδειξης για την ακρίβεια των στοιχείων φέρει κατ'αρχήν⁵⁴, αφού εκείνος γνωρίζει και ελέγχει την αξιοπιστία της επεξεργασίας του (άρθρα 6,9 του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/679). Ειδικότερη περίπτωση της αρχής της συγκεκριμένης αρχής, αποτελεί και το δικαίωμα διόρθωσης των δεδομένων, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 16 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679⁵⁵.

3.6 Η αρχή της εμπιστευτικότητας και της ακεραιότητας

Κατά το άρθρο 5 παρ.1 περ. στ' του Κανονισμού 2016/679 : « τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά τρόπο που εγγυάται την ενδεδειγμένη ασφάλεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μεταξύ άλλων την προστασία τους από μη εξουσιοδοτημένη ή παράνομη επεξεργασία και τυχαία απώλεια, καταστροφή ή φθορά, με τη χρησιμοποίηση κατάλληλων τεχνικών ή οργανωτικών μέτρων («ακεραιότητα και εμπιστευτικότητα»)⁵⁶». Με βάση την ανωτέρω αρχή, προκύπτει, η υποχρέωση του υπεύθυνου επεξεργασίας, να εγγυάται και να δύναται να αποδείξει την σύννομη και ασφαλή επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων, που διατηρούνται στο αρχείο του προς επεξεργασία, καθώς επίσης και την προστασία τους από απώλεια, καταστροφή, απαγορευμένη διάδοση και οιαδήποτε άλλη μορφή αθέμιτης επεξεργασίας. Η επεξεργασία, θα πρέπει να γίνεται αποκλειστικά και μόνο από πρόσωπα, που τελούν υπό τον έλεγχο του υπεύθυνου επεξεργασίας, ενώ σε περίπτωση όπου η επεξεργασία διεξάγεται για λογαριασμό του (εκτελών επεξεργασία), η ανάθεση πρέπει να γίνεται υποχρεωτικά εγγράφως, ενώ ο εκτελών την επεξεργασία βαρύνεται πλέον με την τήρηση και τη λήψη των απαραίτητων και ενδεδειγμένων μέτρων, για την ασφάλεια

⁵² <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-5-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-arhes>

⁵³ Βλ. ΜονΠρωτΘεσ 2950/2002, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

⁵⁴ Βλ. Απόφαση 109/1999 της ΑΠΔΠΧ, www.dpa.gr.

⁵⁵ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-16-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon>

⁵⁶ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-5-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-arhes>

των προσωπικών δεδομένων⁵⁷. Τέλος, στην ασφάλεια των δεδομένων περιλαμβάνεται και η ασφαλής καταστροφή τους. Εξ' αυτού του λόγου, η ΑΠΔΠΧ έχει εκδώσει την υπ' αριθ. 1/2005 Οδηγία⁵⁸, με αναφορά σε συγκεκριμένους κανόνες ασφαλούς καταστροφής αρχείων. Παράλληλα, η ΑΠΔΠΧ με σειρά αποφάσεων της⁵⁹, προβλέπει την επιβολή προστίμων σε υπεύθυνους επεξεργασίας, για τις περιπτώσεις που οι τελευταίοι, μετά το πέρας της επεξεργασίας, άφησαν εκτεθειμένα αρχεία προσωπικών δεδομένων σε δημόσιους χώρους.

3.7 Η αρχή της λογοδοσίας

Από την αρχή της διαφάνειας, προέρχεται η αρχή της λογοδοσίας⁶⁰, κατά την οποία : *«Ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει την ευθύνη και είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωση με την παράγραφο 1 («λογοδοσία»)⁶¹»*. Το βασικό νόημα της υπό κρίση αρχής, συνίσταται στην υποχρέωση-ευθύνη του υπεύθυνου επεξεργασίας, να θεσπίζει και να εφαρμόζει αφενός όλα τα μέτρα και τις πολιτικές που απαιτούνται για τη συμμόρφωσή του με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679, και αφετέρου να δύναται να αποδείξει αυτή του τη συμμόρφωση ενώπιον τόσο της Εποπτικής Αρχής, όσο και των Δικαστηρίων⁶². Προς επίρρωση των ανωτέρω, λειτουργεί και το άρθρο 24 παρ.1 του Κανονισμού, σύμφωνα με το οποίο : *«ο υπεύθυνος επεξεργασίας εφαρμόζει κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου να διασφαλίζει και να μπορεί να αποδεικνύει ότι η επεξεργασία διενεργείται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.⁶³»*. Με βάση λοιπόν, τα ήδη λεχθέντα για την αρχή της λογοδοσίας, προκύπτει εύλογα το συμπέρασμα, ότι οι υπεύθυνοι επεξεργασίας έχουν μία γενική υποχρέωση συμμόρφωσης και πρέπει να αποδείξουν αυτή, επιλέγοντας όμως οι ίδιοι τα μέσα για να συμμορφωθούν.

⁵⁷ Βλ. Πλιαβέσης, Γ., Ε., Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στη σχέση τράπεζας-πελάτη, 2019, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.36.

⁵⁸ <https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/odigia-gia-tin-asfali-katastrofi-prosopikon-dedomenon-meta-peras-tis>

⁵⁹ Βλ. ενδεικτικά Αποφάσεις της ΑΠΔΠΧ : 76/2012, 73/2012, 55/2007, 46/2007, 16/2016, 15/2016, 12/2006, www.dpa.gr.

⁶⁰ Βλ. Χριστοδούλου, Κ., Ν., Δίκαιο Προσωπικών Δεδομένων, 2^η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη 2020, σελ.110.

⁶¹ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plierofories/nomothesia/gdpr/arthro-5-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-arhes>

⁶² Βλ. Πλιαβέσης, Γ., Ε., Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στη σχέση τράπεζας-πελάτη, 2019, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.38.

⁶³ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plierofories/nomothesia/gdpr/arthro-24-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-eythyni>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4. Τα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων

4.1 Η υποχρέωση διαφάνειας έναντι του υποκειμένου

Σύμφωνα με το άρθρο 12 παρ.1 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 : *«Ο υπεύθυνος επεξεργασίας λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων κάθε πληροφορία που αναφέρεται στα άρθρα 13 και 14 και κάθε ανακοίνωση στο πλαίσιο των άρθρων 15 έως 22 και του άρθρου 34 σχετικά με την επεξεργασία σε συνοπτική, διαφανή, κατανοητή και εύκολα προσβάσιμη μορφή, χρησιμοποιώντας σαφή και απλή διατύπωση...⁶⁴»*. Από τα παραπάνω συνάγεται, ότι το υποκείμενο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, θα πρέπει να ενημερώνεται για την επεξεργασία αυτών, όπως και για τους σκοπούς της επεξεργασίας. Η ενημέρωση του υποκειμένου σύμφωνα με τον Κανονισμό, λαμβάνει χώρα, είτε κατά το χρόνο λήψης των πληροφοριών, όταν αυτές συλλέγονται από το ίδιο το υποκείμενο, είτε εντός ευλόγου χρόνου, όταν τα δεδομένα συλλέγονται από άλλες- τρίτες πηγές⁶⁵. Υποχρέωση ενημέρωσης, δεν υφίσταται όταν αυτή κρίνεται αντικειμενικά αδύνατη, ή θα συνεπαγόταν δυσανάλογη προσπάθεια, όπως όταν διακυβεύεται το δημόσιο συμφέρον, για επιστημονικούς, ιστορικούς λόγους κλπ, καθώς επίσης και στην περίπτωση που συγκρούεται με διάταξη νόμου ή την υποχρέωση τήρησης επαγγελματικού απορρήτου⁶⁶.

4.2 Το δικαίωμα πρόσβασης

Το άρθρο 15 του Κανονισμού (ΕΕ) 679/2016, ορίζει, ότι το υποκείμενο των προσωπικών δεδομένων δύναται και δικαιούται να οχλήσει οποτεδήποτε επιθυμεί τον υπεύθυνο επεξεργασίας, ζητώντας του πρόσβαση στα δεδομένα που το αφορούν. Αυτό το δικαίωμα, κατέχει κεντρική θέση στο σύστημα δικαιωμάτων του υποκειμένου, αφού παρέχει σε αυτό : *« το δικαίωμα να λαμβάνει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας επιβεβαίωση για το κατά πόσον ή όχι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν υφίστανται επεξεργασία, και αν συμβαίνει τούτο, το δικαίωμα πρόσβασης στα*

⁶⁴ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-12-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon>

⁶⁵ Βλ. Μήτρου, Λ., Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, (Νέο δίκαιο-Νέες υποχρεώσεις-Νέα δικαιώματα), 2017, σελ.125.

⁶⁶ Βλ. Μήτρου, Λ., Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, (Νέο δίκαιο-Νέες υποχρεώσεις-Νέα δικαιώματα), 2017, σελ.126.

δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα⁶⁷...». Με το συγκεκριμένο δικαίωμα, το υποκείμενο έχει τη δυνατότητα διαφώτισης, αναφορικά με τις ενέργειες στις οποίες υποβάλλονται τα δεδομένα του⁶⁸. Πάντως, το δικαίωμα πρόσβασης, δύναται να περιοριστεί, όταν το επιτάσσουν λόγοι αρχειοθέτησης δημοσίου συμφέροντος, επιστημονικής και ιστορικής έρευνας και τήρησης στατιστικών στοιχείων, εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις των άρ.29 και 30 του ν.4624/2019⁶⁹. Σε κάθε περίπτωση, η άρνηση παροχής πρόσβασης του υποκειμένου στα προσωπικά του δεδομένα, θα πρέπει να αιτιολογείται ειδικώς και εμπεριστατωμένως, εκτός αν η πρόσβαση έρχεται σε αντίθεση με διάταξη νόμου, ή με απόρρητες πληροφορίες⁷⁰. Τέλος, στο ως άνω δικαίωμα, εμπεριέχεται και το δικαίωμα διόρθωσης των δεδομένων, το οποίο αποτελεί, εν τοις πράγμασι, εφαρμογή της αρχής της ακρίβειας προσωπικών δεδομένων, κατ'άρ.5 παρ.1 περ.δ' του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679⁷¹.

4.3 Το δικαίωμα εναντίωσης

Κάθε υποκείμενο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δύναται να εναντιώνεται ως προς την επεξεργασία των δεδομένων που το αφορούν, είτε στηρίζεται σε λόγους αναγόμενους με την εκπλήρωση δημοσίου συμφέροντος (άρ.6 παρ.1 εδ. ε' Κανονισμού), είτε σχετικούς με την ικανοποίηση εννόμου συμφέροντος (άρ.6 παρ.1 εδ. στ' Κανονισμού)⁷². Η επεξεργασία, όμως παρά την εναντίωση του υποκειμένου, μπορεί να συνεχιστεί ακώλυτα, εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας αποδείξει ότι συντρέχει περίπτωση επιτακτικών και νομίμων λόγων για την επεξεργασία των δεδομένων αυτών⁷³. Παράλληλα, το συγκεκριμένο δικαίωμα, δεν μπορεί να προταθεί έναντι δημοσίου φορέα, εφόσον : «υπάρχει επιτακτικό δημόσιο συμφέρον για την επεξεργασία, το οποίο υπερτερεί των συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων ή διάταξη νόμου υποχρεώνει τη διενέργεια της επεξεργασίας⁷⁴».

4.4 Το δικαίωμα διαγραφής - «δικαίωμα στη λήθη»

Η μόνιμη και επ'αόριστον διατήρηση των προσωπικών δεδομένων του υποκειμένου

⁶⁷ <https://www.privacy-regulation.eu/el/15.htm>

⁶⁸ Βλ. Χριστοδούλου, Κ., Ν., Δίκαιο Προσωπικών Δεδομένων, 2^η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη 2020, σελ.125.

⁶⁹ <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/552084/nomos-4624-2019>

⁷⁰ Βλ. Πλιαβέσης, Γ., Ε., Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στη σχέση τράπεζας-πελάτη, 2019, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.88.

⁷¹ <https://www.privacy-regulation.eu/el/5.htm>

⁷² <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-6-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon>

⁷³ Βλ. Πλιαβέσης, Γ., Ε., Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στη σχέση τράπεζας-πελάτη, 2019, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.88.

⁷⁴ <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/552084/nomos-4624-2019>

στον ψηφιακό κόσμο θίγει το δικαίωμά αυτοπροσδιορισμού του⁷⁵. Το δικαίωμα διαγραφής («στη λήθη»), αποσκοπεί όχι μόνο στην παύση της επεξεργασίας, αλλά στην εξολοκλήρου εξαφάνισή της, όταν αυτό αποτελεί επιθυμία του υποκειμένου των δεδομένων⁷⁶. Σύμφωνα με το άρθρο 17 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, : «ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να διαγράψει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση...εφόσον α) τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι πλέον απαραίτητα σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους συλλέχθηκαν ή υποβλήθηκαν κατ' άλλο τρόπο σε επεξεργασία, β) το υποκείμενο των δεδομένων ανακαλεί τη συγκατάθεση επί της οποίας βασίζεται η επεξεργασία και δεν υπάρχει άλλη νομική βάση για την επεξεργασία, γ) το υποκείμενο των δεδομένων αντιτίθεται στην επεξεργασία και δεν υπάρχουν επιτακτικοί και νόμιμοι λόγοι για την επεξεργασία ή το υποκείμενο των δεδομένων αντιτίθεται στην επεξεργασία για σκοπούς εμπορικής προώθησης, δ) τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβλήθηκαν σε επεξεργασία παράνομα, ε) τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να διαγραφούν, ώστε να τηρηθεί νομική υποχρέωση βάσει του ενωσιακού δικαίου ή του δικαίου κράτους μέλους, στην οποία υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας, στ) τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα έχουν συλλεχθεί σε σχέση με την προσφορά υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών σε παιδί.⁷⁷». Από τον παραπάνω ορισμό, συνάγεται, ότι το δικαίωμα διαγραφής δεν είναι σε καμία περίπτωση απεριόριστο. Τουναντίον, περιορίζεται και οριοθετείται, λαμβάνοντας υπόψη σκοπούς υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος, λόγους επιστημονικής, ιστορικής έρευνας κλπ, που δικαιολογούν την διατήρηση των δεδομένων και την απόρριψη του αιτήματος διαγραφής αυτών⁷⁸.

4.5 Το δικαίωμα στη φορητότητα

Στο άρθρο 20 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679⁷⁹ αναλύεται το δικαίωμα στη φορητότητα. Το συγκεκριμένο δικαίωμα, περιορίζεται, όταν η επεξεργασία στηρίζεται στην ίδια τη συγκατάθεση του υποκειμένου ή όταν υφίσταται συμβατική σχέση⁸⁰. Σε

⁷⁵ Βλ. Μήτρου, Λ., Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, (Νέο δίκαιο-Νέες υποχρεώσεις-Νέα δικαιώματα), 2017, σελ.131.

⁷⁶ Βλ. Χριστοδούλου, Κ., Ν., Δίκαιο Προσωπικών Δεδομένων, 2^η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη 2020, σελ.132.

⁷⁷ <https://www.privacy-regulation.eu/el/17.htm>

⁷⁸ Βλ. σχετικά και Απόφαση 25/2019 της ΑΠΔΠΧ, www.dpa.gr, η οποία διατάσσει τη διαγραφή από τη μηχανή αναζήτησης Google, μόνο των συνδέσμων στους οποίους αναφέρονται πληροφορίες, οι οποίες έχουν κριθεί δικαστικά ως ψευδείς και συκοφαντικές, ενώ για άλλους συνδέσμους με δημοσιογραφικό περιεχόμενο αποφαινεται ότι θα πρέπει να διατηρηθούν λόγω του δημοσίου χαρακτήρα της επαγγελματικής δραστηριότητας του προσφεύγοντος, καίτοι αυτή έχει πλέον παύσει λόγω συνταξιοδότησης.

⁷⁹ <https://www.privacy-regulation.eu/el/20.htm>

⁸⁰ Βλ. Πλιαβέσης, Γ., Ε., Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στη σχέση τράπεζας-πελάτη, 2019,

κάθε περίπτωση, όμως και αυτό ορίζεται ρητά στο άρθρο 20 παρ.4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, η άσκηση του δικαιώματος στη φορητότητα των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν επιτρέπεται να έρχεται σε σύγκρουση και να επηρεάζει αρνητικά τα δικαιώματα και τις ελευθερίες τρίτων⁸¹.

4.6 Το δικαίωμα μη υπαγωγής σε αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων και στο profiling

Σύμφωνα με το άρθρο 22 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 : « *το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να μην υπόκειται σε απόφαση που λαμβάνεται αποκλειστικά βάσει αυτοματοποιημένης επεξεργασίας, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ, η οποία παράγει έννομα αποτελέσματα που το αφορούν ή το επηρεάζει σημαντικά με παρόμοιο τρόπο.*⁸²». Τέτοια περίπτωση, αποτελεί η άρνηση χορήγησης πίστωσης, χωρίς προηγούμενη ανθρώπινη παρέμβαση. Απώτερος σκοπός του συγκεκριμένου δικαιώματος, είναι η προστασία της ανθρώπινης προσωπικότητας, έναντι της ανεξέλεγκτης τεχνολογίας, παρέχοντας στον ανθρώπινο παράγοντα το δικαίωμα της μη συμμόρφωσης, στις αυτοματοποιημένες διαδικασίες και λήψεις αποφάσεων⁸³, συμπεριλαμβανόμενης και της κατάρτισης προφίλ. Με την κατοχύρωση και εδραίωση του συγκεκριμένου δικαιώματος, ο ενωσιακός νομοθέτης, φαίνεται πως αντιλαμβάνεται τους κινδύνους που ενέχει η συγκεκριμένη λήψη αποφάσεων και η δημιουργία προφίλ για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Γι' αυτό το λόγο άλλωστε, χορηγεί στο υποκείμενο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το δικαίωμα εναντίωσης στην αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων, ενώ παράλληλα υποχρεώνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας στην τήρηση ειδικών εγγυήσεων, που περιλαμβάνουν την ειδική ενημέρωση του υποκειμένου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα⁸⁴. Πάντως, ο Κανονισμός (ΕΕ) 2019/679 δεν απαγορεύει απόλυτα τις αυτοματοποιημένες διαδικασίες ως προς την λήψη αποφάσεων, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και η κατάρτιση προφίλ, αφού τις αποδέχεται, εφόσον όμως, τηρούνται στο ακέραιο τα απαραίτητα μέτρα, για την προάσπιση των ανθρώπινων δικαιωμάτων και ελευθεριών, ενώ ακόμα και στην περίπτωση επεξεργασίας ειδικών κατηγοριών δεδομένων, αυτή δεν απαγορεύεται, όταν προκύπτει η ρητή, ειδική και εν πλήρει επιγνώσει συγκατάθεση του υποκειμένου, ή

Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.92.

⁸¹ <https://www.privacy-regulation.eu/el/20.htm>

⁸² <https://www.privacy-regulation.eu/el/22.htm>

⁸³ Βλ. Πλιαβέσης, Γ., Ε., Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στη σχέση τράπεζας-πελάτη, 2019, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.93.

⁸⁴ Βλ. Μήτρου, Λ., Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, (Νέο δίκαιο-Νέες υποχρεώσεις-Νέα δικαιώματα), 2017, σελ.131.

επιδιώκεται η εξασφάλιση του υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος⁸⁵⁸⁶.

⁸⁵ <https://www.privacy-regulation.eu/el/22.htm>

⁸⁶ Βλ. Πλιαβέσης, Γ., Ε., Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στη σχέση τράπεζας-πελάτη, 2019, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.93.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

5. Κυρώσεις

Στην περίπτωση που διαπιστωθεί παράβαση του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, προβλέφθηκε, η επιβολή κυρώσεων από την Αρχή, οι οποίες διακρίνονται σε διοικητικής, αστικής και ποινικής φύσεως.

Όσον αφορά την πρώτη κατηγορία κυρώσεων (διοικητικά πρόστιμα) οι γενικοί όροι επιβολής διοικητικών προστίμων ορίζονται στο άρθρο 83 του Κανονισμού, όπως επίσης και οι σχετικοί παράγοντες, που καθορίζουν αυτά⁸⁷. Παράλληλα, στο άρθρο 58 παρ. 2 του Κανονισμού, παρατηρείται μία κλιμακωτή διαβάθμιση με σειρά βαρύτητας των κυρώσεων, που δύναται να επιβάλει η Αρχή. Ειδικότερα, πρόκειται, για την προειδοποίηση ως πιθανολόγηση μελλοντικής παράβασης (περ.α'), την επίπληξη (περ. β'), την εντολή συμμόρφωσης με τασσόμενη προθεσμία προς συμμόρφωση (περ. γ'-ζ', ι'), την ανάκληση ή ματαίωση πιστοποίησης του καθ'ού (περ. θ') και τελικώς το επαχθέστερο διοικητικό μέτρο, ήτοι την επιβολή προστίμου εναντίον του παραβάτη (περ. θ')⁸⁸. Όλα τα παραπάνω διοικητικά μέτρα, θα πρέπει να επιβάλλονται, κατόπιν προηγούμενης κλήτευσης του καθ'ού σε προηγούμενη ακρόαση (άρ.20 παρ.1 Σ⁸⁹), τηρουμένης παράλληλα της θεμελιώδους και συνταγματικώς κατοχυρωμένης αρχής της αναλογικότητας (άρ.25 παρ. 1 Σ⁹⁰), η οποία υπαγορεύει επί της ουσίας, την κλιμάκωση των κυρώσεων, όπου η βαρύτερη επιβάλλεται, όταν κρίνεται αναγκαία και επιβεβλημένη, από τη στιγμή που η ηπιότερη κύρωση κρίθηκε απρόσφορη και ατελέσφορη για την πραγμάτωση του επιδιωκόμενου σκοπού⁹¹.

Οι αστικής φύσεως αξιώσεις ορίζονται στο άρθρο 82 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, σύμφωνα με το οποίο : «... 1. Κάθε πρόσωπο το οποίο υπέστη υλική ή μη υλική ζημία ως αποτέλεσμα παραβίασης του παρόντος κανονισμού δικαιούται αποζημίωση από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία για τη ζημία που υπέστη. 2. Κάθε υπεύθυνος επεξεργασίας που συμμετέχει στην επεξεργασία είναι υπεύθυνος για τη ζημία που προκάλεσε η εκ μέρους του επεξεργασία που παραβαίνει τον παρόντα κανονισμό. Ο εκτελών την επεξεργασία ευθύνεται για τη ζημία που προκάλεσε η

⁸⁷ <https://www.privacy-regulation.eu/el/83.htm>

⁸⁸ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-58-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon>

⁸⁹ <https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/article-20/>

⁹⁰ <https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/article-25/>

⁹¹ Βλ. Χριστοδούλου, Κ., Ν., Δίκαιο Προσωπικών Δεδομένων, 2^η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη 2020, σελ.156.

επεξεργασία μόνο εφόσον δεν ανταποκρίθηκε στις υποχρεώσεις του παρόντος κανονισμού που αφορούν ειδικότερα τους εκτελούντες την επεξεργασία ή υπερέβη ή ενήργησε αντίθετα προς τις νόμιμες εντολές του υπευθύνου επεξεργασίας. 3. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία απαλλάσσεται από την ευθύνη που έχουν δυνάμει της παραγράφου 2, εάν αποδεικνύει ότι δεν φέρει καμία ευθύνη για το γενεσιουργό γεγονός της ζημίας...⁹²». Επιπρόσθετα, στο ίδιο άρθρο προβλέπεται και η εις ολόκληρον ευθύνη των υπεύθυνων και εκτελούντων την επεξεργασία, με σκοπό την ασφάλεια του υποκειμένου των δεδομένων, καθώς επίσης και το δικαίωμα αναγωγής, σε περίπτωση καταβολής του συνόλου της αποζημίωσης από έναν εκ των συμμετεχόντων, κατά των λοιπών, λαμβανομένου πάντα υπόψη του αντίστοιχου ποσοστού ευθύνης εκάστου. Τέλος, εφικτή θα ήταν και η χρηματική ικανοποίηση του υποκειμένου των δεδομένων σύμφωνα με τις διατάξεις της αδικοπραξίας (άρ.914 επομ, 932 ΑΚ), σε συνδυασμό με τις διατάξεις περί προσβολής της προσωπικότητας (άρ.57,59 ΑΚ)⁹³.

Τέλος, αναφορικά με τις ποινικές κυρώσεις, αυτές ορίζονται στο άρθρο 38 του Ν.4624/2019, το οποίο ορίζει ότι : «...1. Όποιος, χωρίς δικαίωμα: α) επεμβαίνει με οποιονδήποτε τρόπο σε σύστημα αρχειοθέτησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και με την πράξη του αυτή λαμβάνει γνώση των δεδομένων αυτών· β) τα αντιγράφει, αφαιρεί, αλλοιώνει, βλάπτει, συλλέγει, καταχωρεί, οργανώνει, διαρθρώνει, αποθηκεύει, προσαρμόζει, μεταβάλλει, ανακτά, αναζητεί πληροφορίες, συσχετίζει, συνδυάζει, περιορίζει, διαγράφει, καταστρέφει, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός (1) έτους, εάν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη. 2. Όποιος χρησιμοποιεί, μεταδίδει, διαδίδει, κοινολογεί με διαβίβαση, διαθέτει, ανακοινώνει ή καθιστά προσιτά σε μη δικαιούμενα πρόσωπα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία απέκτησε σύμφωνα με την περίπτωση α' της παραγράφου 1 ή επιτρέπει σε μη δικαιούμενα πρόσωπα να λάβουν γνώση των δεδομένων αυτών, τιμωρείται με φυλάκιση, εάν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη. 3. Εάν η πράξη της παραγράφου 2 αφορά ειδικών κατηγοριών δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του άρθρου 9 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ ή δεδομένα που αφορούν ποινικές καταδίκες και αδικήματα ή τα σχετικά με αυτά μέτρα ασφαλείας του άρθρου 10 του ΓΚΠΔ, ο υπαίτιος τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή έως εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ, εάν η πράξη δεν τιμωρείται

⁹² <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-82-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon>

⁹³ Βλ. Πλιαβέσης, Γ., Ε., Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στη σχέση τράπεζας-πελάτη, 2019, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.60-61.

βαρύτερα με άλλη διάταξη. 4. Με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών τιμωρείται ο υπαίτιος των πράξεων των προηγούμενων παραγράφων, εάν είχε σκοπό να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον παράνομο περιουσιακό όφελος ή να προκαλέσει περιουσιακή ζημία σε άλλον ή να βλάψει άλλον και το συνολικό όφελος ή η συνολική ζημία υπερβαίνει το ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ. 5. Εάν από τις πράξεις των παραγράφων 1 έως και 3 προκλήθηκε κίνδυνος για την ελεύθερη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος ή για την εθνική ασφάλεια, επιβάλλεται κάθειρξη και χρηματική ποινή έως τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ...⁹⁴».

Από την παραπάνω διαβάθμιση παρατηρούμε την ξεκάθαρη επιθυμία του Νομοθέτη να διαχωρίσει τις ποινές, ανάλογα με τη σοβαρότητα του αδικήματος. Αυτό επίσης που προκύπτει από το ως άνω άρθρο είναι η βούληση για αυστηροποίηση των ποινών, καθώς οι σοβαρότερες εξ' αυτών διώκονται με την ποινή της καθειρήξεως και υπάγονται στην αρμοδιότητα του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων, κατά το άρθρο 38 του Ν.4624/2019 παρ.6.

⁹⁴ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/n-4624-2019/arthro-38-nomos-4624-2019-poinikes-kyroseis>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

6. Εκτίμηση αντικτύπου

Ο Νομοθέτης της Ένωσης αποφάσισε την κατάργηση της υποχρέωσης γνωστοποίησης της επεξεργασίας των δεδομένων στην εποπτική αρχή και την αντικατάσταση αυτού του μέτρου με την διαδικασία εκτίμησης αντικτύπου (ΕΑΠΔ, Data Protection Impact Assessment, DPIA)⁹⁵. Η τελευταία αποσκοπεί στις πράξεις επεξεργασίας των δεδομένων, οι οποίες μπορεί να έχουν ως αποτέλεσμα υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων⁹⁶. Σύμφωνα με το άρθρο 35 παρ.3 ΓΚΠΔ η ΕΑΠΔ διενεργείται όταν η επεξεργασία «ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων»⁹⁷.

Στο προοίμιο του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων, αναφέρεται σχετικά ότι : *«προκειμένου να ενισχυθεί η συμμόρφωση προς τον παρόντα Κανονισμό όταν οι πράξεις επεξεργασίας ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να ευθύνεται για τη διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων, ώστε να αξιολογήσει, ιδίως την προέλευση, τη φύση, την πιθανότητα και τη σοβαρότητα του εν λόγω κινδύνου. Το αποτέλεσμα της εκτίμησης θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όταν καθορίζεται ποια μέτρα ενδείκνυται να ληφθούν ώστε να αποδειχθεί ότι η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι σύμφωνη με τον παρόντα Κανονισμό. Εάν η εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων, υποδεικνύει ότι οι πράξεις επεξεργασίας συνεπάγονται υψηλό κίνδυνο που ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν μπορεί να μετριάσει με τα κατάλληλα μέτρα από άποψη διαθέσιμης τεχνολογίας και κόστους εφαρμογής, θα πρέπει να πραγματοποιείται διαβούλευση με την αρχή ελέγχου πριν από την επεξεργασία»*⁹⁸.

Η εγκαθίδρυση της υποχρέωσης εκτίμησης αντικτύπου συνδέεται άρρηκτα με την αρχή της λογοδοσίας, στοχεύοντας στην αντιμετώπιση των κινδύνων από την επεξεργασία

⁹⁵ Η ΕΑΠΔ (DPIA) έχει τις ρίζες της στην εκτίμηση αντικτύπου στην ιδιωτικότητα (PIA), βλ.σχετ. Clarke, R., Privacy impact assessment : Its origins and development. Computer Law & Security Review, 25 (2), 2009 σελ.123 επ. Βλ., επίσης, D. Wright, introduction to Privacy Impact Assessment, σε : Wright, D./De Hert, P. (eds.), Privacy Impact Assessment. First in-depth review of privacy impact assessments globally, Springer 2012, σελ.3 επ : P. Hert, A Human Rights Perspective on Privacy and Data Protection Impact Assessments, σε: Wright, D./De Hert P. (eds.), Privacy Impact Assessment. First in-depth review of privacy impact assessments globally.

⁹⁶ Βλ. αιτιολογική σκέψη αρ.39 ΓΚΠΔ.

⁹⁷ Βλ. Ιγγλεζάκης, Ι., Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, Interactive learning 3^η έκδοση, σελ.257.

⁹⁸ Βλ. άρθρα 35 παρ.7 ΓΚΠΔ και 27 της Οδηγίας 201/680.

των προσωπικών δεδομένων, όπου η έννοια του κινδύνου, περιλαμβάνει ακόμα και συνταγματικώς κατοχυρωμένα δικαιώματα, όπως η ελευθερία της σκέψης, του λόγου, η ελευθερία κυκλοφορίας, η απαγόρευση διακρίσεων⁹⁹.

Η ΕΑΠΔ μπορεί να υλοποιηθεί και από άλλο πρόσωπο, πέραν του υπευθύνου επεξεργασίας, της εκάστοτε επιχείρησης ή του οργανισμού, τελικός υπεύθυνος όμως για τη διενέργειά της, είναι ο υπεύθυνος επεξεργασίας, και όχι ο εκτελών αυτήν. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας διενεργεί, πριν από την επεξεργασία, εκτίμηση των επιπτώσεων των προβλεπόμενων πράξεων επεξεργασίας στην προστασία των προσωπικών δεδομένων, όταν ένα είδος επεξεργασίας ηδύνατο να επιφέρει κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων¹⁰⁰. Η εκτίμηση αντικτύπου έχει καταστεί υποχρεωτική, ενώ η μη εφαρμογή και συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του Κανονισμού επιφέρει σοβαρές κυρώσεις, ήτοι διοικητικά πρόστιμα και αποζημίωση¹⁰¹. Η ΕΑΠΔ δύναται να πραγματοποιείται τόσο στα πρώτα στάδια της υλοποίησης ενός προγράμματος επεξεργασίας δεδομένων¹⁰², όσο και στη συνέχεια, όπως επίσης και κατά τη διάρκεια λειτουργίας αυτού.

⁹⁹ Βλ. ομάδα εργασίας του άρθρου 29, ο.π., σελ.18.

¹⁰⁰ Βλ. αρ.35 παρ.1 και 2 του ΓΚΠΔ.

¹⁰¹ Βλ. άρθρο 35 παρ.1,2,3,4,7-9, άρθρο 36 παρ.3 σε συνδυασμό με άρθρο 82 παρ.1, άρθρο 83 παρ.4 Κανονισμού, <https://www.privacy-regulation.eu/el/83.htm>.

¹⁰² Βλ. Ζαρκάδη, ο.π., σελ.256.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

7. Ο Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων

Από τις πιο καίριες και καταλυτικές ρυθμίσεις του Κανονισμού για τα προσωπικά δεδομένα είναι η εγκαθίδρυση της έννοιας του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων (ΥΠΔ). Με τον θεσμό αυτό, ο Κανονισμός υποχρεώνει πλέον τον υπεύθυνο και τον εκτελούντα την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων στην οργάνωση ενός εσωτερικού συστήματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού, αφού ο ρόλος του ΥΠΔ είναι ακριβώς η παρακολούθηση συμμόρφωσης με τον Κανονισμό¹⁰³. Στο άρθρο 37 παρ.5 ΓΚΠΔ αναφέρονται τα προσόντα που πρέπει να διαθέτει ο ΥΠΔ, ενώ στο άρθρο 38 παρ.3 ΓΚΠΔ, προκύπτει, ότι ο θεσμός αυτός διέπεται από ανεξαρτησία ως προς την εκπλήρωση του σκοπού του¹⁰⁴. Στο άρθρο 37 παρ.1 ΓΚΠΔ αναφέρονται επί λέξει, οι περιπτώσεις κατά τις οποίες ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών αυτήν οφείλουν να ορίζουν ΥΠΔ και οι οποίες είναι οι κάτωθι :

α) όταν η επεξεργασία διενεργείται από δημόσια αρχή ή φορέα, εκτός από δικαστήρια που ενεργούν στο πλαίσιο της δικαιοπρακτικής τους αρμοδιότητας,

β) όταν οι βασικές δραστηριότητες του υπεύθυνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία συνιστούν πράξεις επεξεργασίας, οι οποίες, λόγω της φύσης, του πεδίου εφαρμογής και/ή των σκοπών τους, απαιτούν τακτική και συστηματική παρακολούθηση των υποκειμένων των δεδομένων σε μεγάλη κλίμακα, ή

γ) όταν οι βασικές δραστηριότητες του υπεύθυνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία συνιστούν μεγάλης κλίμακας επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά το άρθρο 9 και δεδομένων που αφορούν ποινικές καταδίκες και αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 10¹⁰⁵.

Ο συγκεκριμένος θεσμός του ΥΠΔ διέπεται από ανεξαρτησία, ενώ ο ρόλος του είναι καθαρά συμβουλευτικός αλλά και επιτελικός, ενημερωτικός, χωρίς αποφασιστική αρμοδιότητα, καθώς δεν μπορεί να επιβάλλει στην εκάστοτε επιχείρηση τις απόψεις του. Τέλος, ο ΥΠΔ διαδραματίζει έναν «διαμεσολαβητικό» ρόλο ανάμεσα στον υπεύθυνο επεξεργασίας δεδομένων ή τον εκτελούντα την επεξεργασία και την εποπτική αρχή

¹⁰³ Βλ. Ιγγλεζάκης, Ι., Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, Interactive learning 3^η έκδοση, σελ.271.

¹⁰⁴ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-37-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-orismos>

¹⁰⁵ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-37-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-orismos>

(ΑΠΔΠΧ)¹⁰⁶.

¹⁰⁶ Βλ. Ιγγλεζάκης, Ι., Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, Interactive learning 3^η έκδοση, σελ.289.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

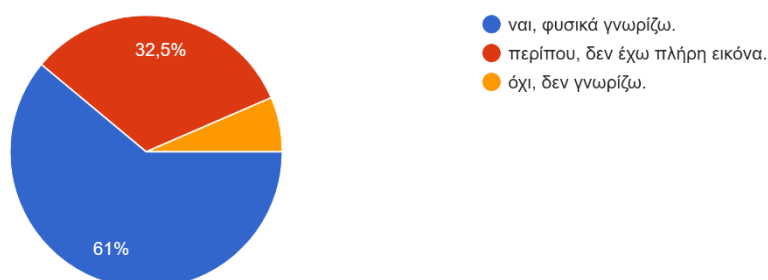
8. Έρευνα

Στο πλαίσιο εκπόνησης της παρούσας διπλωματικής εργασίας, κρίθηκε αναγκαία και επιβεβλημένη η πραγματοποίηση της έρευνας που ακολουθεί. Η συγκεκριμένη έρευνα απευθύνεται σε πολίτες του ευρύτερου ηλικιακού και μορφωτικού επιπέδου και έχει ως στόχο τη συγκέντρωση πληροφοριών, σχετικά με την εφαρμογή του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (G.D.P.R.) στη σχέση πιστωτικού ιδρύματος (τράπεζας) και πελάτη. Στην έρευνα συμμετείχαν συνολικά εβδομήντα εννέα (79) άτομα και το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε είναι αυτό του ερωτηματολογίου.

Το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο αναρτήθηκε στην προσωπική μου σελίδα στον διαδικτυακό ιστότοπο του «φέϊσμπουκ» για περίπου ένα (1) μήνα, με την αυστηρή επισήμανση από μέρος μου, ότι, θα χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά και μόνο στο πλαίσιο εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας. Οι απαντήσεις των ερωτηθέντων υποβλήθηκαν ηλεκτρονικά, μέσω της δυνατότητας που παρέχει το «google» (φόρμες google) και ήταν ανώνυμες. Απώτερος στόχος, ήταν η συγκέντρωση απαντήσεων από άτομα-χρήστες όλων των ηλικιών, οι οποίοι εθελοντικά και χωρίς καμία δέσμευση υποβλήθηκαν στη διαδικασία απάντησης των συγκεκριμένων ερωτήσεων, δίνοντας τη δική τους άποψη για το φλέγον ζήτημα, που αναλύεται στο πλαίσιο της παρούσης διπλωματικής εργασίας. Από τις απαντήσεις που ελήφθησαν, προέκυψαν ποικίλα και ενδιαφέροντα συμπεράσματα, τα οποία θα αναλυθούν εκτενώς κάτωθι.

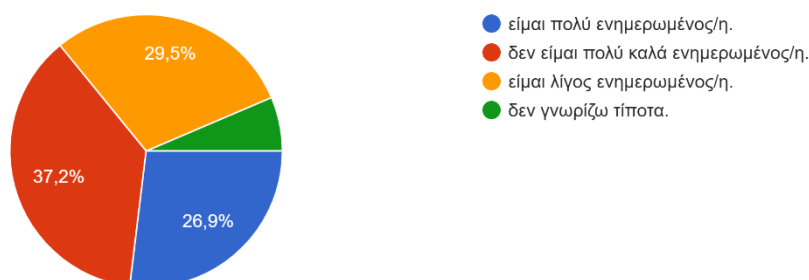
Ανάλυση και σχολιασμός έρευνας

1. Γνωρίζετε τί είναι ο G.D.P.R. (General Data Protection Regulation) – Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων;
77 απαντήσεις

Στο πρώτο (1^ο) ερώτημα «Γνωρίζετε τί είναι ο G.D.P.R. (General Data Protection Regulation) – Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων;», απάντησαν συνολικά εβδομήντα επτά (77) άτομα. Ποσοστό εξήντα ένα τοις εκατό (61%), που αντιπροσωπεύει σαράντα επτά (47) ερωτηθέντες απάντησε, ότι γνωρίζει τί είναι G.D.P.R. (General Data Protection Regulation) – Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, ενώ ποσοστό έξι κόμμα πέντε τοις εκατό (6,5%) με πέντε (5) απαντήσεις υποστήριξε ότι δεν γνωρίζει τί είναι ο Κανονισμός. Αυτό που θα πρέπει σίγουρα, να μας προβληματίσει, κατά την γνώμη μου, ήδη από την πρώτη ερώτηση, είναι η μεγάλη μειοψηφία. Πιο συγκεκριμένα, είκοσι πέντε (25) από τους εβδομήντα επτά (77) εκ των ερωτηθέντων, σε συνολικό ποσοστό τριάντα δύο κόμμα πέντε τοις εκατό (32,5%) απάντησαν δυστυχώς, ότι, δεν έχουν πλήρη εικόνα του Κανονισμού. Πρόκειται, για μία μεγάλη μειοψηφία, η οποία μέσω της απάντησης της, θα πρέπει να κινητοποιήσει την κοινωνία και τις τράπεζες, ως προς την βέλτιστη δυνατή ενημέρωση των πολιτών.

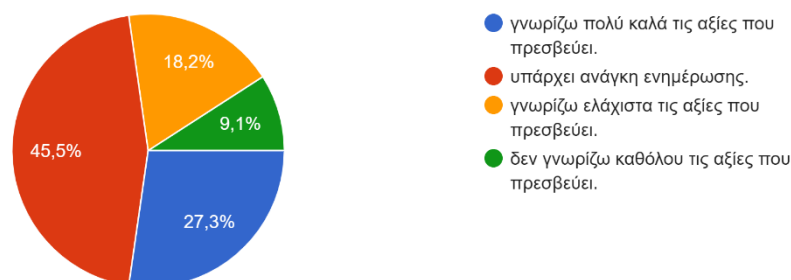
2. Πόσο ενημερωμένοι είστε σχετικά με τον G.D.P.R. ;
78 απαντήσεις

Στο υπ' αριθμόν δύο (2) ερώτημα, ήτοι «πόσο ενημερωμένοι είστε σχετικά με τον G.D.P.R.», υπήρξαν συνολικά εβδομήντα οκτώ (78) απαντήσεις. Είκοσι εννέα (29) άτομα σε ποσοστό τριάντα επτά κόμμα δύο τοις εκατό (37,2%) απάντησαν, ότι δεν είναι πολύ καλά ενημερωμένοι. Το ποσοστό αυτό είναι το μεγαλύτερο, που ελήφθη ως προς τη συγκεκριμένη ερώτηση και θεωρώ ότι είναι πολύ ανησυχητικό, αφού εκ του αποτελέσματος κρίνοντας, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η ενημέρωση δεν είναι η δέουσα. Εν συνεχεία, ποσοστό είκοσι εννέα κόμμα πέντε τοις εκατό (29,5%) με αριθμό απαντήσεων είκοσι τρεις (23) θεωρεί, ότι, είναι λίγο ενημερωμένοι. Ακολουθεί, ποσοστό είκοσι έξι κόμμα εννέα τοις εκατό (26,9%) με αριθμό απαντήσεων είκοσι ένα (21), όπου απάντησαν ότι είναι πολύ ενημερωμένοι, ενώ μόλις πέντε (5) άτομα με ποσοστό έξι κόμμα τέσσερα τοις εκατό (6,4%), απάντησαν, ότι, δεν γνωρίζουν τίποτα

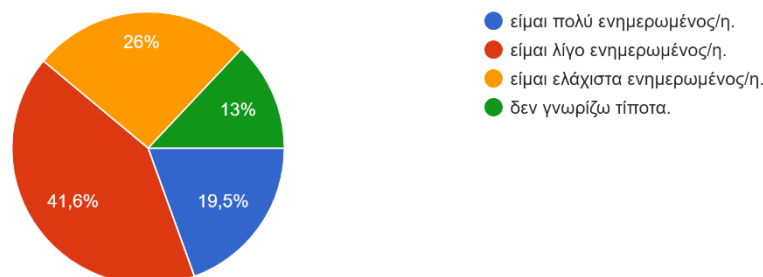
για τον Κανονισμό. Από το συγκεκριμένο διάγραμμα εξάγουμε το συμπέρασμα, ότι, οι απόψεις δίστανται ως προς την ενημέρωση, με ποικίλες απαντήσεις. Σίγουρα, θα πρέπει να κινητοποιήσει τους ιθύνοντες, ώστε να υπάρξει σύντομα η ενημέρωση που απαιτείται και χρειάζονται οι πολίτες, σε ένα τόσο φλέγον ζήτημα.

3. Πόσο ενημερωμένοι είστε για τις αξίες που πρεσβεύει και προωθεί ο G.D.P.R. ;
77 απαντήσεις

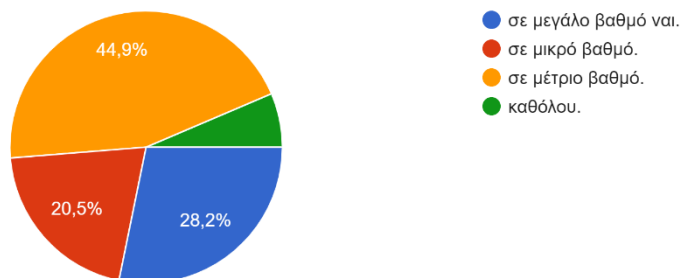
Στο τρίτο (3^ο) κατά σειρά ερώτημα, ήτοι «πόσο ενημερωμένοι είστε για τις αξίες που πρεσβεύει και προωθεί ο G.D.P.R.»», απάντησαν εβδομήντα επτά (77) άτομα. Καταρχάς, τριάντα πέντε (35) εκ τω ερωτηθέντων σε ποσοστό σαράντα πέντε κόμμα πέντε τοις εκατό (45,5%), απάντησαν ότι, υπάρχει ανάγκη ενημέρωσης. Είκοσι ένα (21) ερωτηθέντες και ποσοστό είκοσι επτά κόμμα τρία τοις εκατό (27,3%), θεωρούν ότι γνωρίζουν πολύ καλά τις αξίες που πρεσβεύει. Δέκα οκτώ κόμμα δύο τοις εκατό (18,2%) με δεκατέσσερις (14) απαντήσεις υποστήριξε, ότι, γνωρίζει ελάχιστα τις αξίες που πρεσβεύει, ενώ τέλος ποσοστό ερωτηθέντων εννέα κόμμα ένα τοις εκατό (9,1%) με επτά (7) απαντήσεις, δεν γνωρίζει καθόλου τις αξίες που πρεσβεύει. Από τις απαντήσεις αυτές, μπορούμε να εξάγουμε ένα (1) ασφαλές συμπέρασμα. Πιο συγκεκριμένα, σχεδόν οι μισοί εκ των ερωτηθέντων, απάντησαν ότι υπάρχει άμεση ανάγκη ενημέρωσης.

4. Είστε ενημερωμένοι για τα δικαιώματά σας αναφορικά με την εφαρμογή του G.D.P.R. στα πιστωτικά ιδρύματα ;
77 απαντήσεις

Στο ερώτημα με αριθμό τέσσερα (4), ήτοι «*Είστε ενημερωμένοι για τα δικαιώματά σας αναφορικά με την εφαρμογή του G.D.P.R. στα πιστωτικά ιδρύματα ;*» απάντησαν συνολικά εβδομήντα επτά (77) άτομα. Ποσοστό σαράντα ένα κόμμα έξι τοις εκατό (41,6%) των ερωτηθέντων με τριάντα δύο (32) απαντήσεις, πιστεύει ότι είναι λίγο ενημερωμένοι για τα δικαιώματα αναφορικά με την εφαρμογή του G.D.P.R. στα πιστωτικά ιδρύματα. Το ποσοστό αυτό είναι άκρως ανησυχητικό και επιβεβαιώνει τον μέχρι τώρα κανόνα, ότι δηλαδή, δεν υπάρχει σωστή ενημέρωση. Προς επίρρωση του ως άνω πορίσματος, λειτουργεί και η δεύτερη κατά σειρά απάντηση με ποσοστό είκοσι έξι τοις εκατό (26%), με είκοσι (20) απαντήσεις, καθώς θεωρεί ότι είναι λίγο ενημερωμένοι. Ακολουθεί, με ποσοστό δέκα εννέα κόμμα πέντε τοις εκατό (19,5%) και δέκα πέντε απαντήσεις, η μειοψηφία που είναι δυστυχώς πολύ ενημερωμένοι, ενώ τέλος με ποσοστό δέκα τρία τοις εκατό (13%) και δέκα (10) απαντήσεις, υπάρχουν ερωτηθέντες που δεν γνωρίζουν απολύτως τίποτα για τα δικαιώματά τους, σχετικά με την εφαρμογή του Κανονισμού στα τραπεζικά ιδρύματα.

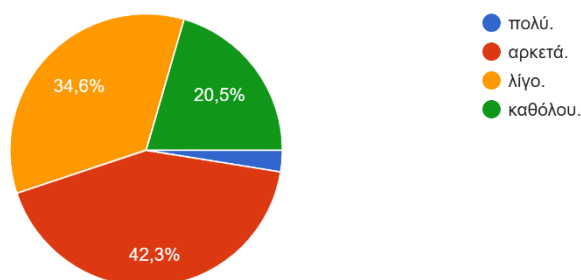
5. Ως πελάτης, θεωρείτε, ότι τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των προσωπικών σας δεδομένων ;
78 απαντήσεις

Στο ερώτημα «*Ως πελάτης, θεωρείτε, ότι τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των προσωπικών σας δεδομένων ;*», απάντησαν συνολικά εβδομήντα οκτώ (78) άτομα. Το μεγαλύτερο ποσοστό, ήτοι σαράντα τέσσερα κόμμα εννέα τοις εκατό (44,9%) με τριάντα πέντε (35) απαντήσεις, πιστεύει ότι τα πιστωτικά ιδρύματα λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των προσωπικών δεδομένων σε μέτριο βαθμό. Το ποσοστό αυτό δυστυχώς περιλαμβάνει σχεδόν τους μισούς πολίτες από όσους απάντησαν και δημιουργεί μία έντονη ανησυχία και προβληματισμό ως προς την εμπιστοσύνη και την ασφάλεια που ενδεχομένως να νιώθουν οι πελάτες στις καθημερινές τους συναλλαγές με τα πιστωτικά ιδρύματα. Το είκοσι οκτώ κόμμα δύο τοις εκατό (28,2%) με είκοσι δύο (22) απαντήσεις, πιστεύει ότι

έχουν ληφθεί τα κατάλληλα μέτρα, ενώ το είκοσι κόμμα πέντε τοις εκατό (20,5%) με δέκα έξι (16) απαντήσεις, θεωρεί, ότι τα κατάλληλα μέτρα έχουν ληφθεί σε μικρό βαθμό. Τέλος, το μικρότερο ποσοστό έξι κόμμα τέσσερα τοις εκατό (6,4%) με πέντε (5) απαντήσεις, πιστεύει ότι δεν έχουν ληφθεί καθόλου μέτρα από τις τράπεζες ως προς την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

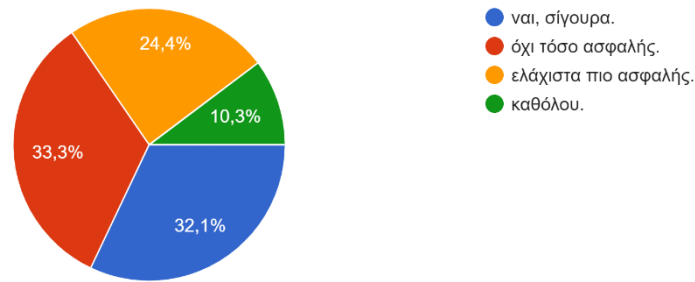
6. Έχει αυξηθεί η εμπιστοσύνη σας προς τα πιστωτικά ιδρύματα, λόγω της ύπαρξης και ισχύος του G.D.P.R. ;
78 απαντήσεις

Στο υπ' αριθ. 6 ερώτημα, ήτοι «Έχει αυξηθεί η εμπιστοσύνη σας προς τα πιστωτικά ιδρύματα, λόγω της ύπαρξης και ισχύος του G.D.P.R.»», οι απαντήσεις ήταν συνολικά εβδομήντα οκτώ (78). Το σαράντα δύο κόμμα τρία τοις εκατό (42,3%) με τριάντα τρεις (33) απαντήσεις, υποστήριξε ότι έχει αυξηθεί αρκετά η εμπιστοσύνη του προς τα πιστωτικά ιδρύματα, λόγω της ύπαρξης του Κανονισμού. Ένα εξίσου μεγάλο ποσοστό τριάντα τεσσάρων κόμμα έξι τοις εκατό (34,6%) με συνολικά είκοσι επτά (27) απαντήσεις, κρίνει, ότι η εμπιστοσύνη του αυξήθηκε λίγο, ενώ μία ισχυρή μειοψηφία είκοσι κόμμα πέντε τοις εκατό (20,5%) με δεκαέξι (16) απαντήσεις, θεωρεί ότι ο Κανονισμός δεν έχει αυξήσει καθόλου την εμπιστοσύνη του προς τις τράπεζες. Τέλος, και προς μεγάλη απογοήτευση, μόνο δύο (2) από τους συνολικά εβδομήντα οκτώ (78), που κλήθηκαν να απαντήσουν, με ποσοστό μόλις δύο κόμμα έξι τοις εκατό (2,6%), εμπιστεύονται πλέον πολύ τα πιστωτικά ιδρύματα. Το συγκεκριμένο ποσοστό δείχνει εμφανώς την ανασφάλεια και τη δυσπιστία του κοινού και είναι δηλωτικό της έλλειψης εμπιστοσύνης των πολιτών προς τις τράπεζες.

7. Αισθάνεστε πιο ασφαλής για τα προσωπικά σας δεδομένα, κατά τις συναλλαγές σας με τα τραπεζικά ιδρύματα ;

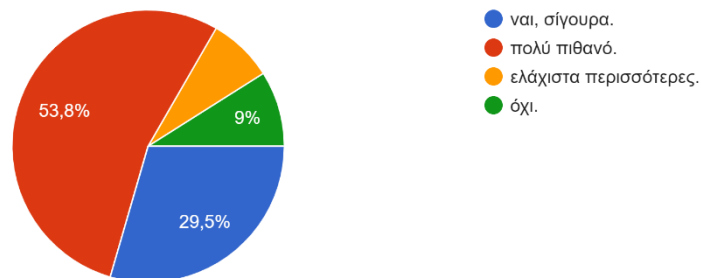
78 απαντήσεις

Στο έβδομο (7^ο) κατά σειρά ερώτημα, ήτοι αν «*Αισθάνεστε πιο ασφαλής για τα προσωπικά σας δεδομένα, κατά τις συναλλαγές σας με τα τραπεζικά ιδρύματα;*», οι απαντήσεις ήταν συνολικά εβδομήντα οκτώ (78). Στο συγκεκριμένο ερώτημα, παρατηρούμε, προς μεγάλη έκπληξη λαμβάνοντας υπόψη τα μέχρι τώρα αποτελέσματα, ότι το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό, τριάντα δύο κόμμα ένα τοις εκατό (32,1%) με μόλις μία ψήφο διαφορά από την πλειοψηφία, ήτοι είκοσι πέντε (25), κρίνει ότι αισθάνεται σίγουρα ασφαλής για τα προσωπικά του δεδομένα κατά τις συναλλαγές με τα πιστωτικά ιδρύματα. Είκοσι έξι (26) άτομα με ποσοστό τριάντα τρία κόμμα τρία τοις εκατό (33,3%), πιστεύουν, ότι, δεν νιώθουν τόσο ασφαλής. Ακολουθούν, αυτοί που αισθάνονται ελάχιστα πιο ασφαλείς, με δεκαεννιά (19) απαντήσεις με ποσοστό είκοσι τέσσερα κόμμα τέσσερα τοις εκατό (24,4%), ενώ τέλος με ποσοστό δέκα κόμμα τρία τοις εκατό (10,3%) και οκτώ (8) απαντήσεις, αυτοί που νιώθουν καθόλου ασφαλείς όταν συναλλάσσονται με τα πιστωτικά ιδρύματα.

8. Θεωρείτε, ότι, τα πιστωτικά ιδρύματα συλλέγουν περισσότερες πληροφορίες προσωπικών δεδομένων από όσες θα έπρεπε ;

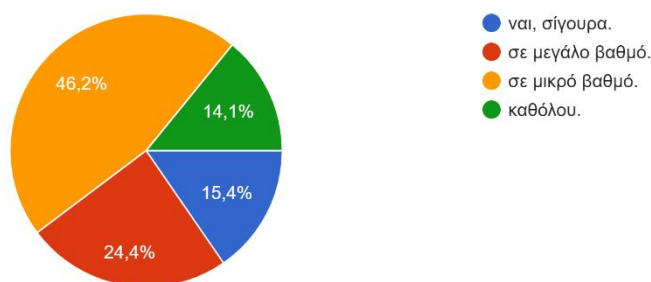
78 απαντήσεις

Η επόμενη ερώτηση, συγκέντρωσε εβδομήντα οκτώ (78) απαντήσεις και αφορούσε το

εξής ζήτημα «*Θεωρείτε, ότι, τα πιστωτικά ιδρύματα συλλέγουν περισσότερες πληροφορίες προσωπικών δεδομένων από όσες θα έπρεπε;*» Η πλειοψηφία με ποσοστό πενήντα τρία κόμμα οκτώ τοις εκατό (53,8%) και σαράντα δύο (42) ψήφους απάντησε ότι είναι πιθανό οι τράπεζες να συλλέγουν περισσότερες πληροφορίες προσωπικών δεδομένων από όσες θα έπρεπε. Ακολουθεί, με ποσοστό είκοσι εννέα κόμμα πέντε τοις εκατό (29,5%) και είκοσι τρεις (23) ψήφους η απάντηση ότι σίγουρα οι τράπεζες συλλέγουν περισσότερα προσωπικά δεδομένα, ενώ ποσοστό εννέα τοις εκατό (9%) με επτά (7) ψήφους απάντησε όχι. Τέλος, μόλις έξι (6) απαντήσεις με ποσοστό επτά κόμμα επτά τοις εκατό (7,7%) θεωρεί, ότι, τα πιστωτικά ιδρύματα συλλέγουν ελάχιστα περισσότερες πληροφορίες προσωπικών δεδομένων από όσες επιτρέπεται. Από τις παραπάνω απαντήσεις, εξάγεται και σε αυτήν την περίπτωση το συμπέρασμα ότι οι πολίτες δεν εμπιστεύονται τα πιστωτικά ιδρύματα.

9. Θεωρείτε ότι θίγεστε από τα προσωπικά δεδομένα που κατέχουν οι τράπεζες ;
78 απαντήσεις

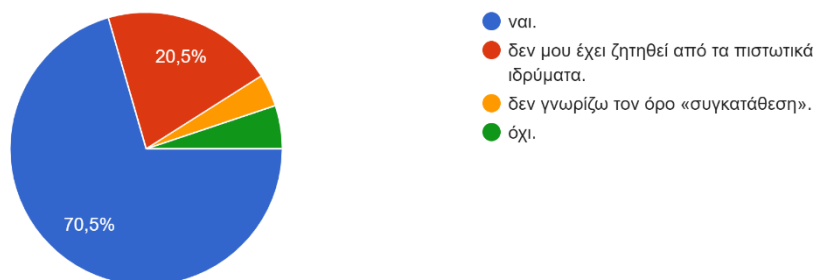

Στο υπ' αριθ. 9 ερώτημα του παρόντος ερωτηματολογίου ήτοι «*θεωρείτε ότι θίγεστε από τα προσωπικά δεδομένα που κατέχουν οι τράπεζες;*» δόθηκαν συνολικά εβδομήντα οκτώ (78) απαντήσεις. Στη συγκεκριμένη ερώτηση και σε αντίθεση με τα μέχρι τώρα δεδομένα, το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων με σαράντα έξι κόμμα δύο τοις εκατό (46,2%) και τριάντα έξι (36) ψήφους απάντησε, ότι, θίγεται σε μικρό βαθμό από τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που βρίσκονται στην κατοχή των τραπεζών. Το συγκεκριμένο ποσοστό παρουσιάζει μία τελείως διαφορετική εικόνα, από αυτήν της εμφανούς έλλειψης εμπιστοσύνης των πολιτών προς τις τράπεζες, που είχε παρατηρηθεί στις προηγούμενες ερωτήσεις, προσδίδοντας μία νότα αισιοδοξίας, γύρω από την εφαρμογή του Κανονισμού στα τραπεζικά ιδρύματα. Εν συνεχεία, δεκαεννέα (19) απαντήσεις με ποσοστό είκοσι τέσσερα κόμμα τέσσερα τοις εκατό (24,4%), πιστεύει ότι τα προσωπικά του δεδομένα βλάπτονται σε μεγάλο βαθμό. Δέκα πέντε κόμμα τέσσερα τοις εκατό (15,4%) και δώδεκα (12) ψήφους συγκεντρώνει η απάντηση, ότι,

σίγουρα οι πολίτες θίγονται από τα προσωπικά δεδομένα που κατέχουν οι τράπεζες, ενώ ένα επίσης μεγάλο ποσοστό δέκα τέσσερα κόμμα ένα τοις εκατό (14,1%) με έντεκα (11) ψήφους, θεωρεί, ότι, δεν θίγεται καθόλου από τα προσωπικά δεδομένα από κατέχουν τα πιστωτικά ιδρύματα.

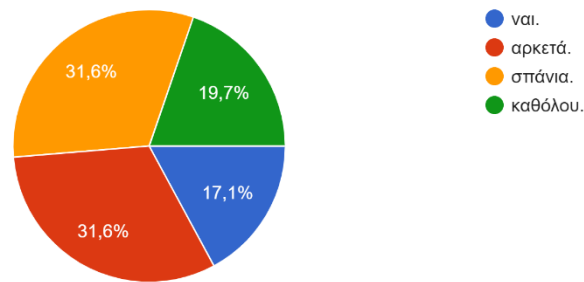
10. Έχετε δώσει τη συγκατάθεση σας στα τραπεζικά ιδρύματα για τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων σας;

78 απαντήσεις

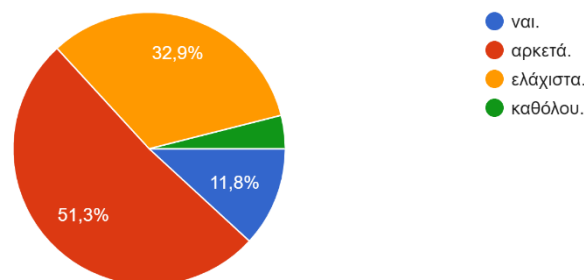
Στο επόμενο ερώτημα, ήτοι «Έχετε δώσει τη συγκατάθεσή σας στα τραπεζικά ιδρύματα για τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων σας;», οι απαντήσεις ήταν εν συνόλω εβδομήντα οκτώ (78). Η μεγάλη πλειοψηφία σε ποσοστό εβδομήντα κόμμα πέντε τοις εκατό (70,5%) και πενήντα πέντε (55) ψήφοι απάντησε με βεβαιότητα ναι στην συγκεκριμένη ερώτηση. Είναι γεγονός, ότι, η έννοια της «συγκατάθεσης» έχει απασχολήσει πολύ τη θεωρία και τη νομολογία, αναφορικά με το αν υφίσταται εν τοις πράγμασι συγκατάθεση των πολιτών ως προς την επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων. Επομένως, όταν ένα τόσο μεγάλο ποσοστό απαντά ότι έχει δώσει τη συγκατάθεσή του για το υπό κρίση ζήτημα, συμπεραίνουμε αισιόδοξα ότι η πολυσυζητημένη έννοια της «συγκατάθεσης» δεν είναι άγνωστη στο ευρύ κοινό. Από την άλλη όμως, θα πρέπει να μας προβληματίσουν οι δέκα έξι (16) απαντήσεις που δόθηκαν με ποσοστό είκοσι κόμμα πέντε τοις εκατό (20,5%), σύμφωνα με τις οποίες η συγκατάθεση δεν έχει ζητηθεί από τα πιστωτικά ιδρύματα. Στη συνέχεια, πέντε κόμμα ένα τοις εκατό (5,1%) με τέσσερις (4) ψήφους, υποστηρίζει ότι δεν έχει δώσει τη συγκατάθεσή του, ενώ το μικρότερο ποσοστό στη συγκεκριμένη ερώτηση τρία κόμμα οκτώ τοις εκατό (3,8%) με τρεις (3) ψήφους, δεν γνωρίζει τον όρο «συγκατάθεση».

11. Σας έχουν γνωστοποιηθεί οι τρόποι επεξεργασίας των προσωπικών σας δεδομένων;
76 απαντήσεις

Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει η υπ' αριθ.11 εκ των ερωτήσεων του παρόντος ερωτηματολογίου, στην οποία οι απαντήσεις ήταν συνολικά εβδομήντα έξι (76). Ειδικότερα, στο ερώτημα αν «Σας έχουν γνωστοποιηθεί οι τρόποι επεξεργασίας των προσωπικών σας δεδομένων;» με ποσοστό τριάντα ένα κόμμα έξι τοις εκατό (31,6%) και είκοσι τέσσερις (24) ψήφους, βρίσκονται οι δύο (2) πρώτες κατά πλειοψηφία απαντήσεις «αρκετά» και «σπάνια». Οι απαντήσεις αυτές, φανερώνουν πέραν πάσης αμφιβολίας, ότι, υφίσταται όντως γνωστοποίηση των πολιτών από τα πιστωτικά ιδρύματα, αναφορικά με τους τρόπους επεξεργασίας των προσωπικών τους δεδομένων. Ακολούθως, ποσοστό δέκα εννέα κόμμα επτά τοις εκατό (19,7%) και δέκα επτά (17) ψήφους, απάντησαν ότι δεν τους έχουν γνωστοποιηθεί καθόλου οι τρόποι επεξεργασίας, ενώ τέλος ένα εξίσου ικανοποιητικό ποσοστό δέκα επτά κόμμα ένα τοις εκατό (17,1%) και δέκα τρεις (13) ψήφοι, απαντά «ναί» στο συγκεκριμένο ερώτημα. Από τη συγκεκριμένη ερώτηση, προκύπτει το θετικό και αισιόδοξο συμπέρασμα ότι στους περισσότερους εκ των ερωτηθέντων έχουν γνωστοποιηθεί, με κάποιον τρόπο, οι τρόποι επεξεργασίας των προσωπικών τους δεδομένων.

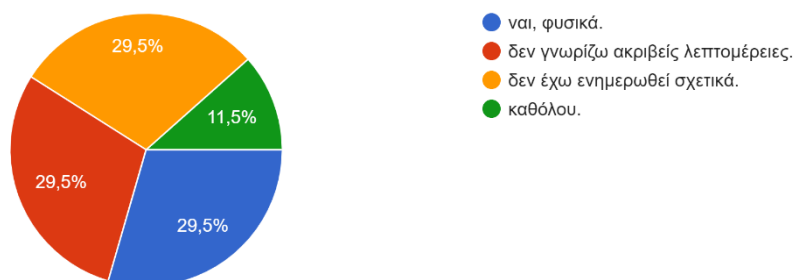
12. Πιστεύετε ότι τα τραπεζικά ιδρύματα στην Ελλάδα έχουν συμμορφωθεί επαρκώς με τα πρότυπα του G.D.P.R. ;
76 απαντήσεις

Στο υπ' αριθ. 12 ερώτημα ήτοι «Πιστεύετε ότι τα τραπεζικά ιδρύματα στην Ελλάδα έχουν συμμορφωθεί επαρκώς με τα πρότυπα του G.D.P.R.» ελήφθησαν συνολικά εβδομήντα έξι (76) απαντήσεις. Το μεγαλύτερο ποσοστό πενήντα ένα κόμμα τρία τοις εκατό (51,3%) με τριάντα εννέα (39) ψήφους, θεωρεί ότι οι τράπεζες έχουν συμμορφωθεί αρκετά με τα πρότυπα του Κανονισμού. Παράλληλα, είκοσι πέντε (25) ψήφους με ποσοστό τριάντα δύο κόμμα εννέα τοις εκατό (32,9%), καταλαμβάνει η απάντηση «ελάχιστα» ως προς το επίπεδο συμμόρφωσης. Τα ως άνω ποσοστά μαρτυρούν μία διάσταση απόψεων, όσον αφορά τη θέση των πολιτών, αναφορικά με το επίπεδο συμμόρφωσης των πιστωτικών ιδρυμάτων με τα πρότυπα του Κανονισμού, με την άποψη υπέρ της συμμόρφωσης βέβαια να επικρατεί. Εν συνεχεία, έντεκα κόμμα οκτώ τοις εκατό (11,8%) με εννέα (9) ψήφους, απαντάει «ναι» στο ερώτημα, ενώ μόλις τρεις (3) από τους ερωτηθέντες με ποσοστό τρία κόμμα εννέα τοις εκατό (3,9%), πιστεύουν, ότι, οι τράπεζες δεν έχουν συμμορφωθεί καθόλου με τα πρότυπα του Κανονισμού.

13. Γνωρίζετε πού μπορείτε να απευθυνθείτε σε περίπτωση που διαπιστώσετε κάποια παράνομη επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σας;

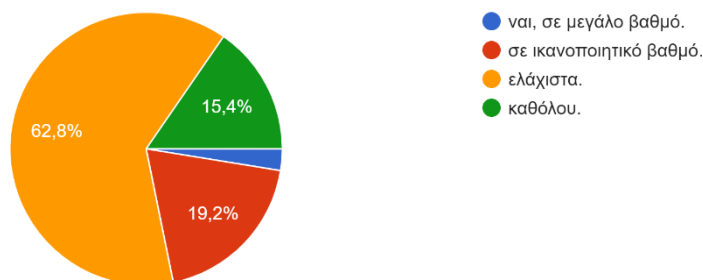
78 απαντήσεις

Στην υπ' αριθ.13 ερώτηση ήτοι «Γνωρίζετε πού μπορείτε να απευθυνθείτε σε περίπτωση που διαπιστώσετε κάποια παράνομη επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σας;» απάντησαν συνολικά εβδομήντα οκτώ (78) εκ των ερωτηθέντων. Η συγκεκριμένη ερώτηση εμφανίζει το εξής ιδιαίτερο στοιχείο, αφού οι τρεις (3) εκ των απαντήσεων συγκέντρωσαν ίδια ποσοστά και ψήφους. Πιο συγκεκριμένα, καθεμία εκ των απαντήσεων «ναι φυσικά», «δεν γνωρίζω ακριβείς λεπτομέρειες», «δεν έχω ενημερωθεί σχετικά», έλαβαν από είκοσι τρεις (23) ψήφους με είκοσι εννέα κόμμα πέντε τοις εκατό (29,5%). Δεν είναι συνήθης τέτοιου είδους εσωτερική συμμετρία στα ερωτηματολόγια που χρησιμοποιούνται στις κοινωνιολογικές έρευνες, πάντως δεν είναι και εντελώς σπάνια. Η διάσταση ως προς τις απόψεις είναι ενδεικτική της αβεβαιότητας, της ανασφάλειας και της ασάφειας που διέπει την πλειοψηφία των ερωτηθέντων. Τέλος,

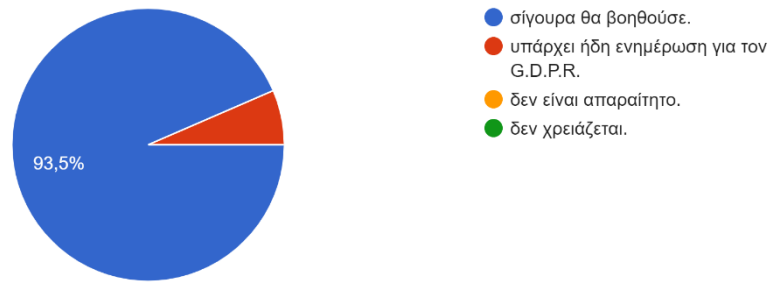
ποσοστό έντεκα κόμμα πέντε τοις εκατό (11,5%) με εννέα (9) ψήφους, απάντησε ότι δεν γνωρίζει καθόλου πού πρέπει να απευθυνθεί σε περίπτωση που διαπιστώσει κάποια παράνομη επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

14. Κατά τη γνώμη σας, η Ελληνική κοινωνία είναι ευαισθητοποιημένη στα θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων;
78 απαντήσεις

Για το υπ' αριθ.14 ερώτημα, ήτοι «Κατά τη γνώμη σας, η Ελληνική κοινωνία είναι ευαισθητοποιημένη στα θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων;», οι απαντήσεις που δόθηκαν ήταν συνολικά εβδομήντα οκτώ (78). Από τους εβδομήντα οκτώ (78) εκ των ερωτηθέντων, οι σαράντα εννέα (49) με ποσοστό εξήντα δύο κόμμα οκτώ τοις εκατό (62,8%), θεωρούν ότι είναι ελάχιστα ευαισθητοποιημένη η κοινωνία μας στα θέματα που άπτονται του Κανονισμού. Το συγκεκριμένο ποσοστό, όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, περιλαμβάνει πλέον τους μισούς εκ των ερωτηθέντων και σίγουρα προβληματίζει, αφού γίνεται ξεκάθαρο, ότι υφίσταται σημαντικό πρόβλημα συνειδητοποίησης και αντίληψης από πλευράς των πολιτών, γύρω από τον Κανονισμό και την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Ακολουθεί, σε ποσοστό δέκα εννέα κόμμα δύο τοις εκατό (19,2%) με δεκαπέντε (15) ψήφους, η απάντηση των πολιτών, που θεωρούν ότι η Ελληνική κοινωνία είναι σε ικανοποιητικό βαθμό ευαισθητοποιημένη, ενώ δώδεκα (12) πολίτες με ποσοστό δέκα πέντε κόμμα τέσσερα τοις εκατό (15,4%), κρίνουν ότι δεν υπάρχει ευαισθητοποίηση στα θέματα προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Τέλος, και με τη μικρότερη συγκέντρωση ψήφων, μόλις δύο (2) που αντιστοιχεί σε ποσοστό δύο κόμμα έξι τοις εκατό (2,6%), βρίσκονται οι πολίτες που πιστεύουν ότι η ελληνική κοινωνία είναι σε μεγάλο βαθμό ευαισθητοποιημένη στα θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων.

15. Πιστεύετε, ότι θα έπρεπε να ενημερωθεί περισσότερο η Ελληνική κοινωνία αναφορικά με τον G.D.P.R. ;
77 απαντήσεις

Ίσως το μεγαλύτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η υπ' αριθ. 15 ερώτηση του παρόντος ερωτηματολογίου, ήτοι «Πιστεύετε, ότι θα έπρεπε να ενημερωθεί περισσότερο η Ελληνική κοινωνία αναφορικά με τον G.D.P.R.»». Στη συγκεκριμένη ερώτηση απάντησαν συνολικά εβδομήντα επτά (77) πολίτες, εκ των οποίων οι εβδομήντα δύο (72) με ποσοστό ενενήντα τρία κόμμα πέντε τοις εκατό (93,5%), θεωρούν ότι σίγουρα η ενημέρωση θα βοηθούσε. Το μεγάλο αυτό ποσοστό καταμαρτυρεί με τον πλέον αδιαμφισβήτητο τρόπο ότι υφίσταται σοβαρό πρόβλημα ενημέρωσης των πολιτών σχετικά με τον Κανονισμό και καταδεικνύει την αδήριτη ανάγκη για άμεση και σωστή πληροφόρηση. Μόνο πέντε (5) πολίτες σε ποσοστό έξι κόμμα πέντε τοις εκατό (6,5%) πιστεύουν ότι υπάρχει ήδη ενημέρωση για τον Κανονισμό, ενώ οι απαντήσεις «δεν είναι απαραίτητο» και «δεν χρειάζεται», δεν συγκέντρωσαν καμία ψήφο.

16. Θεωρείτε, ότι η εφαρμογή του G.D.P.R. έχει επιδράσει θετικά ή αρνητικά στην κοινωνία ;
78 απαντήσεις

Στην τελευταία ερώτηση, ήτοι, «Θεωρείτε ότι η εφαρμογή του G.D.P.R. έχει επιδράσει θετικά ή αρνητικά την κοινωνία;» δόθηκαν συνολικά εβδομήντα οκτώ (78) απαντήσεις. Οι περισσότεροι εκ των ερωτηθέντων με ποσοστό σαράντα τέσσερα κόμμα εννέα τοις εκατό (44,9%) και τριάντα πέντε (35) ψήφους, θεωρούν ότι ο Κανονισμός έχει

επιδράσει θετικά. Αυτή η άποψη φανερώνει, παρά την έλλειψη ενημέρωσης και πληροφόρησης των πολιτών περί του Κανονισμού, την ξεκάθαρη θέση τους ότι ο Κανονισμός για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, μόνο θετικά μπορεί να λειτουργήσει για την Ελληνική κοινωνία. Ακολουθεί, ποσοστό τριάντα κόμμα οκτώ τοις εκατό (30,8%) με είκοσι τέσσερις (24) ψήφους, το οποίο αφορά πολίτες που «διστάζουν» καθώς δεν μπορούν να απαντήσουν με βεβαιότητα, ενώ το είκοσι τέσσερα κόμμα τέσσερα τοις εκατό (24,4%) με δέκα εννέα (19) απαντήσεις, απαντάει ότι ο Κανονισμός έχει επιδράσει θετικά και αρνητικά. Στην υπό κρίση όμως ερώτηση, αυτό που παρουσιάζει κοινωνιολογικό ενδιαφέρον είναι ότι ουδείς εκ των εβδομήντα οκτώ (78) ερωτηθέντων πιστεύει, ότι ο G.D.P.R. μπορεί να επιδράσει αρνητικά στην Ελληνική κοινωνία. Το γεγονός ότι κανείς δεν τάχθηκε υπέρ αυτής της απάντησης, αποδεικνύει πέραν πάσης αμφιβολίας την ξεκάθαρη άποψη των πολιτών αναφορικά με τη θετική επίδραση του Κανονισμού στην κοινωνία.

Κύρια συμπεράσματα της έρευνας

Από το ως άνω ερωτηματολόγιο, που συμπεριλήφθηκε στη διπλωματική εργασία με τίτλο « *Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (G.D.P.R.) και η εφαρμογή του στη σχέση πιστωτικού ιδρύματος – πελάτη* », εξάγονται τα εξής ουσιώδη συμπεράσματα.

Καταρχάς, όπως έγινε αντιληπτό, δυστυχώς το μεγαλύτερο μέρος των πολιτών δυσκολεύεται να εμπιστευτεί στις συναλλαγές του τα πιστωτικά ιδρύματα.

Ακολούθως, παρατηρήθηκε ελλιπής ενημέρωση και πληροφόρηση των πολιτών σχετικά με τον Κανονισμό εκ μέρους της ελληνικής πολιτείας. Το γεγονός αυτό προκαλεί μία δικαιολογημένη ανασφάλεια και αβεβαιότητα, στοιχεία που επίσης προέκυψαν από τις δοθείσες απαντήσεις. Επομένως, συνάγεται αβίαστα η επιβεβλημένη ανάγκη και υποχρέωση της Ελληνικής πολιτείας για άμεση και σωστή ενημέρωση των πολιτών, αναφορικά με τον Κανονισμό για την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Εν συνεχεία, όπως αυτό προέκυψε από το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο, οι πολίτες, παρά την ανασφάλεια, την άγνοια και τη διστακτικότητά τους, εντούτοις αντιμετωπίζουν τον Κανονισμό με θετικό πρόσημο και αισιοδοξία. Μάλιστα, πιστεύουν, ότι μόνο θετικά μπορεί να επιδράσει στην Ελληνική κοινωνία. Συνεπώς, είναι στην ευχέρεια της Ελληνικής πολιτείας να προσδώσει στους πολίτες, μέσω της ορθής και αντικειμενικής ενημέρωσης, πληρέστερη γνώση περί του Γενικού

Κανονισμού για την προστασία των προσωπικών δεδομένων και την εφαρμογή αυτού στη σχέση τράπεζας-πελάτη, ενισχύοντας παράλληλα την εμπιστοσύνη των πολιτών προς τα πιστωτικά ιδρύματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^Ο

Συνέπειες (ηθελημένες και αθέλητες) από την εφαρμογή του G.D.P.R. στη σχέση πιστωτικού ιδρύματος πελάτη

Οι ηθελημένες – σκόπιμες συνέπειες που προέκυψαν από την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 679/2016 αφορούν πρωτίστως το γεγονός, ότι, τα συνταγματικώς κατοχυρωμένα προσωπικά δεδομένα προστατεύονται πλέον αποτελεσματικά και σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, που ήταν και ο επιδιωκόμενος από το Νομοθέτη στόχος.

Ακολούθως, με την ουσιαστική εφαρμογή του Κανονισμού, οι τράπεζες δεσμεύονται πλέον αυστηρά προς συμμόρφωση με τις επιταγές του. Ως αναγκαίο επακόλουθο, υποχρεώνονται να σέβονται και να διαφυλάσσουν τα προσωπικά δεδομένα των πελατών τους, καθώς σε αντίθετη περίπτωση οι κυρώσεις είναι ιδιαίτερα αυστηρές και

δυσβάσταχτες, όπως ήδη αναλύθηκε.

Οι πολίτες από την πλευρά τους, με την εγκαθίδρυση του Κανονισμού (ΕΕ) 679/2016, αντιλήφθηκαν την έννοια και τη σημασία των προσωπικών δεδομένων. Συνειδητοποίησαν, ότι, πρόκειται για ένα βασικό και θεμελιώδες δικαίωμα τους και μία πρωταρχική υποχρέωση εκ μέρους της Ελληνικής πολιτείας και των πιστωτικών ιδρυμάτων. Ως εκ τούτου, νιώθουν περισσότερο ασφαλείς και προστατευμένοι. Γνωρίζουν πλέον, ότι, τα προσωπικά τους δεδομένα προστατεύονται αυστηρά και αποτελεσματικά από έναν Κανονισμό με πανευρωπαϊκή και δεσμευτική ισχύ.

Αναφορικά με τις αθέλητες συνέπειες που προέκυψαν από την εφαρμογή του Κανονισμού, αυτές επίσης έχουν θετικό πρόσημο. Ειδικότερα, ενισχύθηκε η «χαμένη» μέχρι πρότινος εμπιστοσύνη των πολιτών προς τις τράπεζες. Η έννοια της «εμπιστοσύνης» έχει ιδιαίτερη βαρύτητα και σημασία, καθώς συνιστά μοχλό κινητοποίησης των βασικών θεσμών, όπως η Δημοκρατία, η εκπαίδευση, η οικονομία κλπ. Άλλωστε, είναι γεγονός, ότι κανένας θεσμός και καμία κοινωνική δομή, δεν έχει λειτουργήσει ποτέ χωρίς εμπιστοσύνη, ούτε σε πραγματικό-ιστορικό, αλλά ούτε και σε φαντασιακό-ιδεολογικό επίπεδο. Μάλιστα, ο διεθνώς καταξιωμένος κοινωνιολόγος Anthony Giddens, υποστηρίζει, ότι, η εμπιστοσύνη συνδέεται άμεσα με την έλλειψη πληροφόρησης. Αυτό συμβαίνει, καθώς, η αβεβαιότητα προκαλεί την εμπιστοσύνη, αφού η τελευταία κρίνεται απαραίτητη στις μακροπρόθεσμες συμβάσεις. Αυτό εξηγείται αν αναλογιστούμε, ότι, στη σημερινή τεχνολογικά ανεπτυγμένη κοινωνία, η επιβίωσή μας εξαρτάται με όρους διακινδύνευσης, το οποίο καθιστά την εμπιστοσύνη καταλυτική και πανανθρώπινη ανάγκη στην εποχή μας. Άλλωστε, η εμπιστοσύνη είναι αυτή που συμβάλλει στη μείωση, ή ακόμα και στην εξαφάνιση των υποψήφιων κινδύνων¹⁰⁷. Ακολούθως, ο πολιτικός επιστήμονας και κοινωνιολόγος Francis Fukuyama, αντιμετωπίζει την εμπιστοσύνη ως κοινωνική αρετή, υποστηρίζοντας, ότι, η εμπιστοσύνη συνεπάγεται και οικονομική ευημερία. Θεωρεί, πως, όταν οι άνθρωποι δεν εμπιστεύονται αλλήλους, τότε θα λειτουργήσουν μόνο στο πλαίσιο των τυπικών κανόνων, αδυνατώντας να επιτύχουν το βέλτιστο δυνατό αποτέλεσμα¹⁰⁸. Επιπρόσθετα, χαρακτηριστικό παράδειγμα, για να γίνει απόλυτα αντιληπτή η σημασία της εμπιστοσύνης, αποτελεί το ευρέως γνωστό, αντλημένο από τη Θεωρία Παιγνίων, «Δίλημμα του Φυλακισμένου». Στο συγκεκριμένο παίγνιο, γίνεται αντιληπτό, ότι, αν οι

¹⁰⁷ Βλ. Τσαούση, Α., Ι., Θεσμοί, Δίκαιο και Κοινωνία, Εκδόσεις Παπαζήση 2018, σελ.154 επομ.

¹⁰⁸ Βλ. Fukuyama, F., Εμπιστοσύνη: Οι Κοινωνικές Αρετές και η Δημιουργία της Ευημερίας. Μετ. Ελένη Αστερίου (Αθήνα: Εκδόσεις Νέα Σύνορα-Λιβάνης 1998).

παίκτης συνεργαστούν και εμπιστευτούν ο ένας τον άλλον, μπορούν να επιδιώξουν και να κατακτήσουν τη μέγιστη δυνατή ωφέλεια. Αυτό αποδεικνύει, ότι, η εμπιστοσύνη συνιστά θεμέλιο της κοινωνικής συνοχής.

Εν συνεχεία, όταν υπάρχει εμπιστοσύνη, οι διαπραγματεύσεις κινούνται πιο γρήγορα, καθώς τα εκάστοτε συμβαλλόμενα υποκείμενα, στηριζόμενα στην εμπιστοσύνη, προβαίνουν ταχύτερα στη λήψη αποφάσεων. Φυσικά, η εμπιστοσύνη, είναι εμφανής στο Δίκαιο Προστασίας των Καταναλωτών, το οποίο επί της ουσίας συμπληρώνει το Δίκαιο του Ανταγωνισμού. Πιο συγκεκριμένα, τα δικαιώματα των καταναλωτών για καλύτερης ποιότητας αγαθά και υπηρεσίες, για βέλτιστη ενημέρωση και πληροφόρηση και για αξίωση αποζημίωσης, προέκυψαν εξαιτίας δύο καταλυτικών παραγόντων. Ο πρώτος αφορά την έλλειψη εμπιστοσύνης στη σχέση παραγωγού-καταναλωτή και ο δεύτερος στην μειονεκτική-ασθενέστερη θέση του καταναλωτή, έναντι του εμπόρου. Ένεκα αυτών των δύο γεγονότων, η Κοινωνία μας κινητοποιήθηκε και κατόρθωσε να προασπίσει, να διαφυλάξει και να ενισχύσει τα δικαιώματα των καταναλωτών¹⁰⁹.

Βέβαια, η εμπιστοσύνη είναι σημαντική και στην ιδιαίτερη σχέση τράπεζας-πελάτη, η οποία πρέπει να είναι μία σχέση εμπιστοσύνης. Ειδικότερα, προκειμένου να λειτουργήσει αυτή η σχέση, απαιτείται συμμετρική, διαρκής και έγκυρη πληροφόρηση. Αναμφίβολα, σε αυτή τη σχέση, το πιστωτικό ίδρυμα είναι το ισχυρά συμβαλλόμενο μέρος, λόγω της οργανωμένης επιχειρηματικής του δραστηριότητας. Για το λόγο αυτό, όμως, οφείλει να επιδεικνύει εντιμότητα στις καθημερινές του συναλλαγές με τους εκάστοτε πελάτες, σύμφωνα με το άρθρο 288 Α.Κ. Αυτή η σχέση εμπιστοσύνης απορρέει, τόσο από την εσωτερική και ενωσιακή νομοθεσία, όσο και από τον Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας. Μάλιστα, όπως γίνεται παγίως δεκτό, η τράπεζα, ένεκα της ξεκάθαρης υπεροχής της έναντι του εκάστοτε υποκειμένου-πελάτη, και στο πλαίσιο της υφιστάμενης σχέσης εμπιστοσύνης, υπέχει σε κάθε περίπτωση υποχρέωση ενημέρωσης, ιδίως μάλιστα όταν ο πελάτης έρχεται αντιμέτωπος με σοβαρούς κινδύνους από τη συγκεκριμένη συναλλαγή¹¹⁰.

Κλείνοντας, η πρώτη σημαντική αθέλητη συνέπεια, που επέδρασε θετικά και επέφερε η εφαρμογή του G.D.P.R. στη σχέση πιστωτικού ιδρύματος-πελάτη είναι η «εμπιστοσύνη». Πλέον, οι δανειολήπτες, λόγω της προστασίας τους μέσω του Κανονισμού, νιώθουν πιο ασφαλείς, με αποτέλεσμα να εμπιστεύονται πιο εύκολα τα πιστωτικά ιδρύματα. Μάλιστα, η σημασία της εμπιστοσύνης για τους θεσμούς είναι

¹⁰⁹ Βλ. Τσαούση, Α., Ι., Θεσμοί, Δίκαιο και Κοινωνία, Εκδόσεις Παπαζήση 2018, σελ.167 επομ.

¹¹⁰ Βλ. Τσαούση, Α., Ι., Θεσμοί, Δίκαιο και Κοινωνία, Εκδόσεις Παπαζήση 2018, σελ.182 επομ.

τέτοια, ώστε αν θεωρήσουμε ότι οι θεσμοί είναι ζωντανοί οργανισμοί, τότε η εμπιστοσύνη είναι το οξυγόνο, που τους κρατάει στη ζωή. Η εμπιστοσύνη, δεν επιτρέπει στους θεσμούς να παρακμάζουν και να καταρρέουν, αντιθέτως τους διαφυλάττει και τους ενισχύει, αποτελώντας το θεμέλιο λίθο τους.

Μία ακόμα αθέλητη συνέπεια που προέκυψε από την εφαρμογή του Κανονισμού στη σχέση πιστωτικού ιδρύματος-πελάτη αφορά την έννοια της «ηθικής ευθύνης». Ο Ε. Παπανούτσος στο βιβλίο του, *Η Ηθική Συνείδηση & τα Προβλήματα της* (1962:78), αναφέρει ότι : *«Αν βάλουμε το ηθικό χρέος να ριζώνει στην ανθρώπινη ουσία μας και την ηθική συνείδηση να γίνεται προνόμιο και μοίρα μας, τότε όλα αλλάζουν. Οι πρωτοβουλίες περιέρχονται σε εμάς. Και οι ευθύνες μεγαλώνουν, βαραίνουν. Οπότε χρειάζονται όμοιοι, και όμοιοι γεροί, για να βαστάζουν ένα τόσο πολύτιμο αλλά και ασήκωτο φορτίο.»*

Είναι γεγονός, ότι βιώνουμε μία περίοδο κρίσης αξιών. Η ίδια η παγκόσμια κρίση, άλλωστε, εντοπίζεται στην κατάπτωση των ηθικών αξιών. Η ηθική ευθύνη είναι συνώνυμο της ηθικής αυτονομίας και του ηθικού αυτοκαθορισμού. Μία οντότητα για να χαρακτηριστεί ηθική θα πρέπει να διαπνέεται από τις ύψιστες αρετές, της ελευθερίας και της ευθύνης¹¹¹.

Ο σπουδαίος θεωρητικός του Δικαίου Eric Posner, συνεχιστής της δίκαιο-οικονομικής παράδοσης του πατέρα του Richard Posner, προτάσσει την εδραίωση μίας κοινωνικής συμπεριφοράς, όπου οι κανόνες θα διαμορφώνονται από τους ίδιους τους συμμετέχοντες, οι οποίοι θα επιδιώκουν να παρακινήσουν τους συναθρώπους τους να είναι συνεργάσιμοι και ηθικοί, καθώς μόνο έτσι θα αποκομίσουν τα βέλτιστα δυνατά οφέλη¹¹².

Αποτελεί αδιαμφισβήτητη παραδοχή πως η κρίση αξιών, έχει εντοπιστεί και στη σχέση τράπεζας-πελάτη. Δυστυχώς, στη σημερινή εποχή, αμφότερα τα μέρη αντιμετωπίζονται με καχυποψία και αβεβαιότητα αυτή τη σχέση, με αποτέλεσμα να υφίσταται έλλειψη εμπιστοσύνης, έλλειψη ενημέρωσης, αλλά και αδυναμία συνεργασίας των μερών. Μόνο η γνώση, χωρίς την ηθική ευθύνη και την αγαθή προαίρεση, μπορεί να έχει επιζήμια αποτελέσματα για το κοινωνικό σύνολο¹¹³. Για τον λόγο αυτό, θα πρέπει τόσο οι πολίτες, όσο και τα πιστωτικά ιδρύματα, να θέσουν την ηθική ευθύνη ως προτεραιότητα, να την διαφυλάξουν και να την προασπίσουν. Αν επιτευχθεί αυτό, τότε,

¹¹¹ Βλ. Τσαούση, Α., Ι., *Θεσμοί, Δίκαιο και Κοινωνία*, Εκδόσεις Παπαζήση 2018, σελ.203 επομ.

¹¹² Βλ. και. Shapiro, F., R., «The Most-Cited Legal Scholars», *The Journal of Legal Studies* 29 (Jan): 409-426 (2000).

¹¹³ Βλ. Τσαούση, Α., Ι., *Θεσμοί, Δίκαιο και Κοινωνία*, Εκδόσεις Παπαζήση 2018, σελ.254 επομ.

είναι πολύ πιθανό η ιδιαίτερη αυτή σχέση να αποκτήσει νόημα και ουσία, αφήνοντας μία σπουδαία παρακαταθήκη για το μέλλον.

Η εφαρμογή του Κανονισμού στη σχέση τράπεζας-πελάτη, πέραν της εμπιστοσύνης και της ηθικής ευθύνης, επιδρά άμεσα και στην έννοια της «κοινωνικής δικαιοσύνης». Ο Αριστοτέλης, στα Πολιτικά του, Α, 1253a 31-1253b 39, υποστηρίζει ότι : « Και ο άνθρωπος γεννιέται έχοντας ως όπλα τις δυνατότητες του για διανοητικές και ηθικές αρετές. Αυτά όμως μπορεί να τα χρησιμοποιήσει κατεξοχήν και για αντίθετους σκοπούς. Γι' αυτό ο άνθρωπος χωρίς αρετή είναι το πιο ανόσιο και άγριο ζώο.». Από την άλλη ο σπουδαίος Πλάτωνας, πιστεύει, ότι, ο υπερβολικός πλούτος και η υπερβολική φτώχεια, είναι εκείνα τα στοιχεία που προσβάλλουν βάνανυσα την ηθική και προκαλούν κοινωνικές αναταραχές¹¹⁴.

Είναι πραγματικότητα, ότι ποτέ στην ιστορία μια κοινωνία δεν κατάφερε σε απόλυτο βαθμό την ισότητα και την ελευθερία. Η πραγμάτωση αυτού του ανυπέρβλητου στόχου, βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση με την κοινωνική πολιτική που θα επιλέξει να ακολουθήσει η εκάστοτε κοινωνία¹¹⁵.

Για να επέλθει η κοινωνική δικαιοσύνη, θα πρέπει ο Νομοθέτης να θεσμοθετεί με βάση το ευρύτερο κοινωνικά και οικονομικά καλό. Τρανταχτό παράδειγμα αποτελεί ο περιβόητος Ν.3869/2010 ή αλλιώς Νόμος Κατσέλη, που αφορά τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά. Στόχος της ελληνικής πολιτείας, μέσω αυτού του Νόμου, ήταν να ρυθμιστούν δικαστικώς οι οφειλές των ιδιωτών προς τις τράπεζες. Ο συγκεκριμένος Νόμος ήρθε ουσιαστικά να εξισορροπήσει και να διορθώσει τα άδικα από κοινωνικής πλευράς αποτελέσματα, ήτοι της χορήγησης δανείων στα ελληνικά νοικοκυριά, με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους για τα πιστωτικά ιδρύματα και εξ' αντιδιαστολής δυσβάσταχτους για τους δανειολήπτες. Το ως άνω παράδειγμα εκμετάλλευσης των πολιτών από τα πιστωτικά ιδρύματα, δικαιολογεί την εν γένει ανασφάλεια και καχυποψία των πολιτών προς τις τράπεζες και επιβεβαιώνει την επιτακτική ανάγκη για ριζικές και καινοτόμες αλλαγές. Τέτοιες αλλαγές επιδιώκει να επιφέρει και ο Κανονισμός για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, επιχειρώντας να αποκαταστήσει την ανισότητα και να πραγματοποιηθεί με την πάροδο του χρόνου και η

¹¹⁴ Βλ. Κανελλόπουλος, Α., «Πλάτων», κεφάλαιο στο Σύγχρονες Οικονομικές Σκέψεις των Αρχαίων Ελλήνων (Αθήνα : Εκδόσεις Λιβάνης 1996).

¹¹⁵ Βλ. Λιανός, Θ., Π., Ανθρώπινη Κατάσταση και Κοινωνική Δικαιοσύνη (Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg 2009), κεφ. Έκτο (Η ισότητα ως δικαιοσύνη).

πολυαναμενόμενη κοινωνική δικαιοσύνη¹¹⁶.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10^ο

Επίλογος

Η προστασία των προσωπικών δεδομένων αποτελεί ένα θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα. Αυτό προκύπτει ανενδοίαστα και πέραν πάσης αμφιβολίας από την θέση σε ισχύ του Κανονισμού (ΕΕ) 679/2016 σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, ο οποίος επέφερε ραγδαίες και ουσιώδεις αλλαγές στον χώρο της προστασίας των προσωπικών δεδομένων.

Άμεση πρόσβαση στα προσωπικά δεδομένα των πολιτών, μεταξύ άλλων, έχουν και τα πιστωτικά ιδρύματα-τράπεζες, λόγω των καθημερινών συναλλαγών των πολιτών με αυτά. Η εναρμόνιση των τραπεζικών ιδρυμάτων με τις επιταγές του ΓΚΠΔ είναι

¹¹⁶ Βλ. Τσαούση, Α., Ι., Θεσμοί, Δίκαιο και Κοινωνία, Εκδόσεις Παπαζήση 2018, σελ.280 επομ.

ζωτικής σημασίας, επιτακτική και άκρως επιβεβλημένη. Οι τράπεζες θα πρέπει να αξιοποιήσουν τον Κανονισμό (ΕΕ) 679/2016, ως μία μοναδική ευκαιρία για να οργανώσουν καλύτερα τον τρόπο που διαχειρίζονται τα προσωπικά δεδομένα, λαμβάνοντας τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για να θωρακίσουν και να ενισχύσουν τα συστήματα ασφαλείας τους. Με τον τρόπο αυτό, θα ενδυναμώσουν τη σχέση εμπιστοσύνης με τους πολίτες, παρέχοντάς τους τα σωστά εχέγγυα προστασίας και τις κατάλληλες διαβεβαιώσεις για την προστασία των προσωπικών τους δεδομένων. Πέραν όμως των πιστωτικών ιδρυμάτων, καταλυτικό ρόλο δύναται να διαδραματίσει και η ίδια η ελληνική κοινωνία, πρωταρχική υποχρέωση της οποίας είναι η διασφάλιση των προσωπικών δεδομένων των πολιτών της. Μέσα από τις νομοθετικές παρεμβάσεις της έχει τη δυνατότητα να ελέγξει τη σωστή τήρηση των αρχών του Κανονισμού από πλευράς τραπεζών, να ενημερώσει αντικειμενικά και αμερόληπτα τους πολίτες της για τα απορρέοντα εκ του Κανονισμού δικαιώματα και υποχρεώσεις τους, αίροντας με τον τρόπο αυτό κάθε αμφιβολία, ανασφάλεια και αβεβαιότητα των τελευταίων και ενδυναμώνοντας παράλληλα τη σχέση εμπιστοσύνης τους προς τα πιστωτικά ιδρύματα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

I. Βιβλία-Μελέτες

1. Αιτιολογική σκέψη Γενικού Κανονισμού Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (ΕΕ) 2016/679.
2. Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου, Ευγενία, Προσωπικά Δεδομένα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2016.
3. Ιγγλεζάκης, Ιωάννης, Η συγκατάθεση στο δίκαιο προστασίας προσωπικών δεδομένων από το συλλογικό έργο «Προσωπικά Δεδομένα. Ανάλυση- Σχόλια- Εφαρμογή, επιμ. Κοτσαλή, Νομική Βιβλιοθήκη, έκδοση 2016.
4. Ιγγλεζάκης, Ιωάννης, Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, Interactive learning 3η έκδοση.

5. Κανελλόπουλος, Αθανάσιος, «Πλάτων», κεφάλαιο στο Σύγχρονες Οικονομικές Σκέψεις των Αρχαίων Ελλήνων (Αθήνα : Εκδόσεις Λιβάνης 1996).
6. Καραθάνου, Βιργινία, Γ. Προσωπικά Δεδομένα και Οικονομική Συμπεριφορά, Νομικά Μελετήματα, Σάκκουλας, έκδοση 2017.
7. Κοτσαλής, Λεωνίδα, Γ., Προσωπικά Δεδομένα (Νομική Βιβλιοθήκη 2016).
8. Λιανός, Θεόδωρος, Π., Ανθρώπινη Κατάσταση και Κοινωνική Δικαιοσύνη (Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg 2009), κεφ. Έκτο (Η ισότητα ως δικαιοσύνη).
9. Μήτρου, Λίλιαν, Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (Νέο Δίκαιο-Νέες υποχρεώσεις-Νέα δικαιώματα) (Εκδ. Σάκκουλα 2017).
10. Οδηγία 201/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου του έτους 2016.
11. Ομάδα του Άρθρου 29, Opinion 3/2013, WP 203.
12. Πλιαβέσης, Γεώργιος, Ε., Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στη σχέση τράπεζας-πελάτη, Νομική Βιβλιοθήκη, έκδοση 2019.
13. Τάσσης, Σ., «Τεχνολογία και Ιδιωτικότητα», σε : Κοτσαλή (επιμ.), Προσωπικά Δεδομένα, σελ.327 επ. : Μπότη, Μ., (επιμ), Ιδιωτικότητα και Επιτήρηση. Τρέχουσες όψεις και μελλοντικές προοπτικές, Νομική Βιβλιοθήκη, 2013.
14. Τσαούση, Ασπασία, Ι., Θεσμοί, Δίκαιο και Κοινωνία, Εκδόσεις Παπαζήση 2018.
15. Χριστοδούλου, Κωνσταντίνος, Ν., Δίκαιο Προσωπικών Δεδομένων, Νομική Βιβλιοθήκη, 2η έκδοση 2020.
16. Χριστοδούλου, Κωνσταντίνος, Ν., Δίκαιο Προσωπικών Δεδομένων, Νομική Βιβλιοθήκη, έκδοση 2013.
17. Clarke, Roger, Privacy impact assessment, Its origins and development. Computer Law & Security Review.
18. De Hert, Paul, A Human Rights Perspective on Privacy and Data Protection Impact Assessments.
19. Fukuyama Francis, Εμπιστοσύνη: Οι Κοινωνικές Αρετές και η Δημιουργία της Ευημερίας. Μετ. Ελένη Αστερίου (Αθήνα : Εκδόσεις Νέα Σύνορα-Λιβάνης 1998).
20. Shapiro, Fred R., «The Most-Cited Legal Scholars», The Journal of Legal Studies 29 (Jan): 409-426 (2000).
21. Wright, David, introduction to Privacy Impact Assessment.

II. Ηλεκτρονικές πηγές

[https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/article-2/
European Convention on Human Rights \(coe.int\)](https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/article-2/European-Convention-on-Human-Rights-(coe.int))

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT>

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/552084/nomos-4624-2019>

[https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-4-genikos-
kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-orismoι](https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-4-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-orismoι)

[https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-4-genikos-
kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-orismoι](https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-4-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-orismoι)

[https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-4-genikos-
kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-orismoι](https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-4-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon-orismoι)

www.cnil.fr,

<https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/gdpr/arthro-89-genikos-kanonismos-gia-tin-prostasia-dedomenon>

www.dpa.gr

<https://www.dpa.gr/el/enimerwtiko/prakseisArxis/odigia-gia-tin-asfali-katastrofi-prosopikon-dedomenon-meta-peras-tis>

<https://www.privacy-regulation.eu/el/15.htm>

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/552084/nomos-4624-2019>

<https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/article-20/>

<https://www.privacy-regulation.eu/el/83.htm>

III. Νομολογία

Εφαθ 1437/2014.

Απόφαση 1/2019 της CNIL (γαλλική εποπτική αρχή).

ΜονΠρωτΘες 2950/2002, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 109/1999 της ΑΠΔΠΧ.

Αποφάσεις της ΑΠΔΠΧ : 76/2012, 73/2012, 55/2007, 46/2007, 16/2016, 15/2016, 12/2006.

Απόφαση 25/2019 της ΑΠΔΠΧ.

